

Josef Dvorník

Povídání o pejskovi a kočičce

Městská knihovna v Praze

Půjčujeme:

knihy / časopisy / noviny / mluvené slovo /
hudbu / filmy / noty / obrazy / mapy

Zpřístupujeme:

wi-fi zdarma / e-knihy / on-line encyklopedie /
e-zdroje o výtvarném umění, hudbě, filmu

Pořádáme:

setkání s autory / přednášky / koncerty /
filmová představení / výstavy /
aktivity pro děti a jejich rodiče / čtení

www.mlp.cz

knihovna@mlp.cz

www.facebook.com/knihovna

www.e-knihovna.cz

Povídání o pejskovi a kočičce,
jak spolu hospodařili
a ještě o všelijakých jiných věcech

Josef Čapek

Znění tohoto textu vychází z díla [Povídání o pejskovi a kočičce, jak spolu hospodařili a ještě o všelijakých jiných věcech](#) tak, jak bylo vydáno nakladatelstvím Triáda v roce 2012. Pro potřeby vydání Městské knihovny v Praze byl text redakčně zpracován.

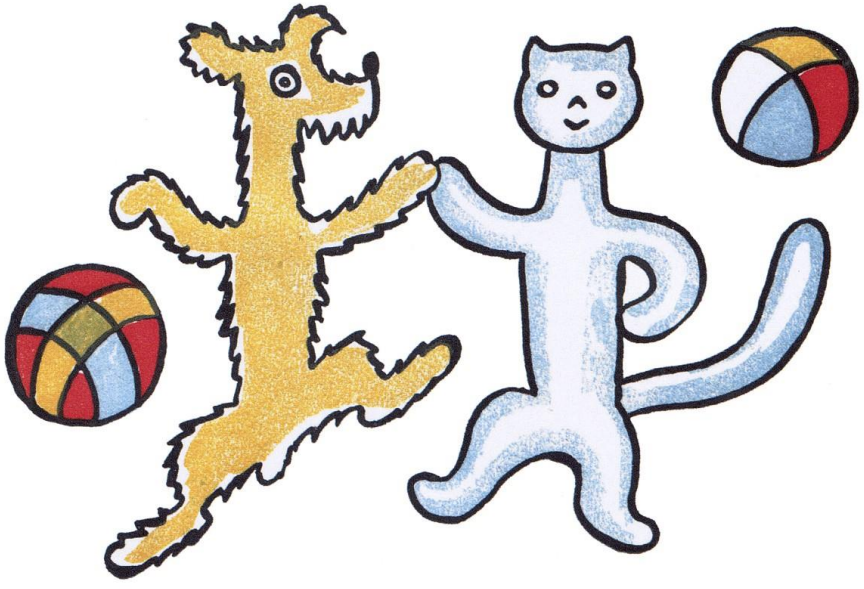
Text díla (Josef Čapek: Povídání o pejskovi a kočičce), publikovaného [Městskou knihovnou v Praze](#), není vázán autorskými právy.

Vydání (obálka, upoutávka, citační stránka a grafická úprava), jehož autorem je Městská knihovna v Praze, podléhá licenci [Creative Commons Uved'te autora-Nevyužívejte dílo komerčně-Zachovejte licenci 3.0 Česko](#).

Verze 1.0 z 19. 1. 2018.

OBSAH

Předmluva	7
O pejskovi a kočičce, jak si myli podlahu	8
Jak si pejsek roztrhl kačata	14
Jak pejsek s kočičkou slavili 28. říjen	21
Jak to bylo na Vánoce	26
O pejskovi a kočičce, jak psali psaní děvčatům do Nymburka	32
O pyšné noční košilce	40
O klucích z Domažlic	46
Jak si pejsek s kočičkou dělali k svátku dort	53
Jak našli panenku, která tence plakala	60
Jak hráli divadlo a na Mikuláše co bylo	67
Ediční poznámka	74
Život a doba spisovatele Josefa Čapka v datech	75
První vydání knih Josefa Čapka	77

Předmluva

Na soudobé karikatuře O. Mrkvičky, publikované v roce 1937 u příležitosti 50. narozenin Josefa Čapka, je oslavenec obdařen dvěma tvářemi a dvěma páry rukou, ve kterých drží na straně jedné paletu a štětec a horlivě maluje, na straně druhé pero a papír a soustředěně píše. Kresba vystihuje píli a nasazení, s jakými Josef Čapek tvořil. Na poli výtvarném po sobě zanechal množství maleb, kreseb, ilustrací, knižních obálek a grafik, jevištní výtvarné návrhy atd. Neúnavná byla i jeho činnost ve světě psaného slova – publicistika pro Lidové noviny, práce z teorie výtvarného umění a v neposlední řadě dílo literární, které nyní čtenářům předkládáme.

Připojujeme tak Josefovo dílo k dílu Karlovu, které bylo vybráno ke zpracování do elektronické podoby již v roce 2009 v samých začátcích digitalizace v Městské knihovně v Praze. Tehdy za projekt „Karel Čapek on-line“ získala MKP ocenění v soutěži Knihovna roku v kategorii „významný počin v oblasti poskytování veřejných knihovnických a informačních služeb“. Druhé vydání díla Karla Čapka s novým redakčním zpracováním nám umožňuje oba bratry představit společně, tak jak tvořili a v soukromém i veřejném životě k sobě patřili.

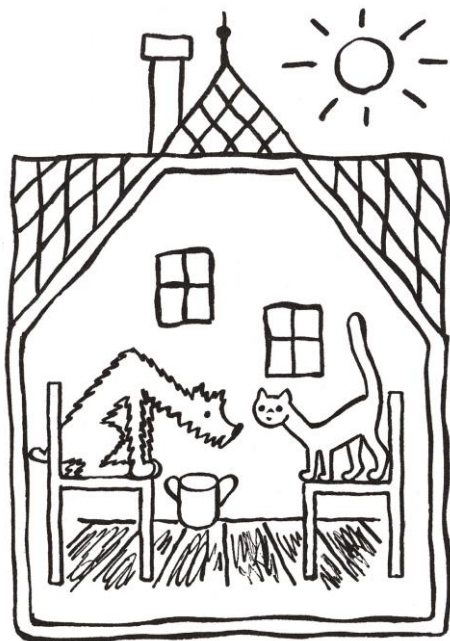
Přejeme vám hezké čtení.

Redakce MKP

O pejskovi a kočičce, jak si myli podlahu

To bylo tenkrát, když pejsek a kočička ještě spolu hospodařili; měli u lesa svůj malý domeček a tam spolu bydleli a chtěli všechno dělat tak, jak to dělají velcí lidé. Ale oni to vždycky tak neuměli, protože mají malé a nešikovné tlapičky a na těch tlapičkách nemají prsty, jako má člověk, jenom takové malé polštářky a na nich drápky. A tak nemohli dělat všechno tak, jak to dělají lidé, a do školy nechodili, protože škola není pro zvířátka, ba ne, to ne! Co myslíte? Ta je jen pro děti!

A tak to u nich v tom jejich bytě vypadalo všelijak. Něco udělali dobře a něco zas ne, a tak tam mívali někdy také trochu nepořádek. A tak jednoho dne viděli, že mají ve svém domečku tuze špinavou podlahu.

„Poslouchej, pejsku,“ povídá kočička, „máme tu nějak špinavou podlahu.“ – „Taky se mně zdá, že už je nějak moc špinavá,“ povídá pejsek, „jenom se koukni, jak mám od té špinavé podlahy umazané tlapky.“ – „Tuze špinavé je máš,“ povídala kočička, „fuj, to je hanba! Musíme tu podlahu umýt. To přece lidé nemají takovou špinavou podlahu. Ti ji někdy myjí.“

„Dobrá,“ řekl na to pejsek, „ale jak to uděláme?“ – „To je přece lehké,“ řekla kočička. „Ty jdi pro vodu a já obstarám to ostatní.“ Pejsek šel s hrcem pro vodu a kočička vytáhla ze svého kufříku kus mýdla a položila to mýdlo na stůl. Pak si šla pro něco do komory; měla tam asi schovaný kousek uzené myši. Zatím přišel pejsek s vodou a vidí něco ležet na stole. Rozbalí to a bylo to nějaké růžové. „Aha, to bude něco dobrého,“ povídá si pejsek, a jak měl na to chuť, tak si celý ten kus strčil do huby a začal kousat.

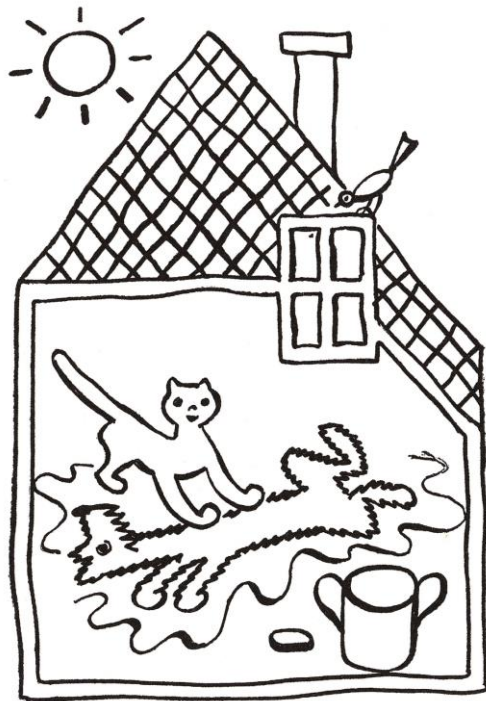
Ale chutnalo to nějak nedobře. Zatím přišla kočička a slyší, že pejsek nějak divně prská. Podívá se na něj a vidí, že pejsek má plnou hubu pěny a z očí mu tekly slzy. „I propána!“ křičela kočička, „co se to, pejsku, s tebou děje? Vždyť ty jsi nějaký nemocný?! Vždyť ti kape z huby pěna! Co to s tebou je?“ – „Ale,“ povídá pejsek, „našel jsem tu něco na stole a myslil jsem, že je to nějaký sýr nebo nějaké cukroví, tak jsem to sněd. Ale ono to strašně štípe a dělá se mně z toho v hubě pěna.“

„Ty jsi ale hloupý,“ zlobila se kočička, „vždyť to bylo mýdlo! A mýdlo je přece k mytí, a ne k jídlu.“ – „Aha,“ řekl pejsek, „proto to tak štípalo. Au, au, to to štípe, to to štípe!“ – „Napij se hodně vody,“ poradila mu kočička, „potom to přestane štípat.“ Pejsek se napil, až všechnu vodu vypil. I štípat to přestalo, ale pěny bylo moc. Tak si šel utřít čumák o travu a pak musel jít znova pro vodu, protože všechnu vypil a už žádnou neměli. Kočička měla jednu korunu a šla koupit nové mýdlo.

„Tohle už nesním,“ řekl pejsek, když kočička přinesla to nové mýdlo, „ale jakpak to uděláme, když tu nemáme žádný kartáč!“ – „Na to jsem už myslila,“ povídá kočička, „však ty máš na sobě takové hrubé a ježaté chlupy, jako jsou na kartáči, a tak můžeme tu podlahu vydrhnout tebou.“

„Dobrá,“ řekl pejsek a kočička vzala mýdlo a hrnec s vodou, klekla na zem, vzala pejska jako kartáč a vydrhla pejskem celou podlahu. Podlaha byla celá mokrá a moc čistá také nebyla. „Měli bychom ji ještě něčím suchým vytrít,“ povídá kočička. „Tak víš co,“ řekl pejsek, „já už jsem docela mokrý, ale ty jsi suchá a máš takové pěkné měkké chloupky na sobě, to je jako ten nejlepší ručník! Teď zas vezmu já tebe a vysuším tebou podlahu.“ Vzal kočičku a vytřel celou podlahu kočičkou. Podlaha byla teď umytá a suchá, ale zato pejsek a kočička byli mokří a strašně špinaví od toho, jak jeden druhým tu podlahu myli, jako kdyby pejsek byl kartáč a kočička utěrka.

„No, to vypadáme,“ řekli si oba, když se na sebe podívali; „podlahu teď máme čistou, ale zato my jsme teď špinaví! Takhle přece nemůžeme být, to by se nám každý smál! Musíme se vyprat!“

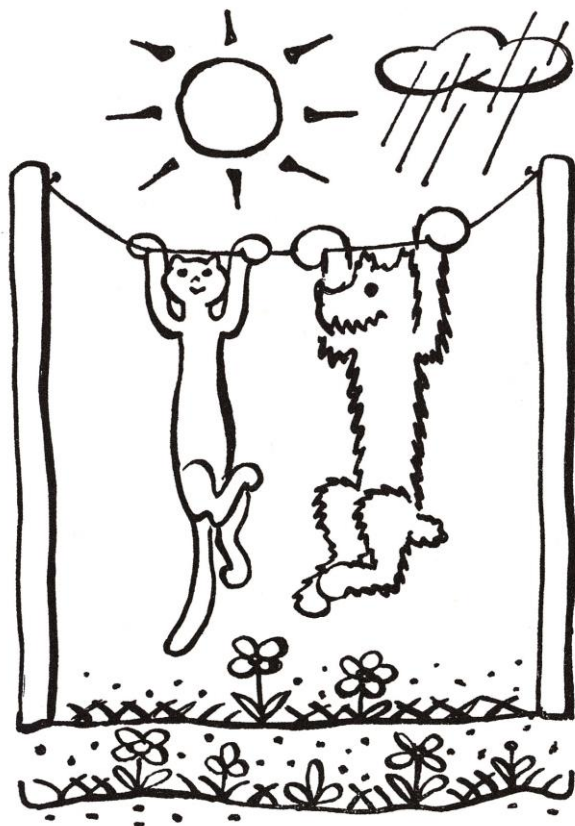

„Vypereme se, jako se pere prádlo,“ řekl pejsek. „Ty, kočičko, vypereš mne, a až budu vypraný, tak zas já vyperu tebe.“ – „Dobrá,“ řekla kočička. Nanasili si do necek vody a vzali si na to valchu. Pejsek vlezl do vany a kočička ho vyprala. Drhla ho na té valše tak silně, že ji pejsek prosil, ať tolik netlačí, že by se mu mohly do sebe zamotat nohy. Když byl pejsek umytý, vlezla zas do necek kočička a pejsek ji vypral a tlačil tak silně, že ho prosila, aby ji na té valše tolik nedřel, že jí vydře do kožichu díru. Potom jeden druhého vyždímali. „A teď se usušíme,“ řekla kočička. Uchystali si šňůry na prádlo. „Nejdřív pověsíš na šňůru ty mne, a až budu viset, tak slezu a pověsím zas tebe,“ řekla kočička pejskovi. Pejsek vzal kočičku a pověsíl ji na šňůru, jako se věší prádlo. Ani na to nepotřebovali kolíčky, protože se na té šňůře mohli udržet drápky. Když kočička už visela, slezla zase ze šňůry dolů a pověsila pejska.

Tak tam viseli oba dva a sluníčko na ně pěkně svítilo. „Svítlí na nás sluníčko,“ povídá pejsek, „to brzo uschnem.“ Jen to řekl a začalo pršet. „Prší!“ křičeli pejsek a kočička, „zmokne nám prádlo! Musíme je sundat!“ Honem skočili oba z té šňůry dolů a běželi domů schovat se pod střechu. „Prší ještě?“ povídala kočička. „Už přestalo,“ řekl pejsek a opravdu, už zase svítilo sluníčko. „Tak si zas pověsíme prádlo,“ povídala kočička. Tak šli a pověsili se zase na šňůru; nejdřív pověsil pejsek kočičku, a když visela, tak zase slezla a pověsila pejska. Tak tam oba na té šňůře viseli, jako visí prádlo, a libovali si, že zase svítí sluníčko a že jim pěkně uschne prádlo! A zase začalo pršet. „Prší, zmokne nám prádlo!“ volali pejsek s kočičkou a běželi se schovat. Pak zase svítilo sluníčko, tak se zas na tu šňůru pověsili, pak zase pršelo, tak utekli, a pak zas bylo slu-

níčko, tak se zas pověsili a tak to šlo až do večera. A to už byli oba doce-
la suší. „Prádlo máme suché,“ řekli si, „tak je dáme do koše.“ Tak si vlez-
li do koše, ale pak už se jim chtělo spát, tak tam usnuli a oba se v tom
koši krásně vyspali až do rána.

Jak si pejsek roztrhl ka'ata

Když ještě pejsek a kočička spolu hospodařili (však jsme o tom tuhle vypravovali, jak si šikovně umyli podlahu a jak se potom oba na slunci sušili) a měli ještě svůj domeček a vedli si v něm své hospodářství, byla jednou velikonoční neděle, a tak si řekli, že půjdou spolu na výlet. Sluníčko pěkně svítilo. „Půjdeme třeba do lesa,“ povídá pejsek, „kampak jinam bychom šli, když je tak hezky?“

„I třebas do lesa,“ řekla kočička. „Jenom škoda, že nemám žádný slunečník, když sluníčko tak krásně svítí. Dělal bych s ním v lese parádu. To jistě ještě nikdo neviděl kočičku s parapletem.“

„Ale však ono ti to neuškodí, když tě sluníčko trochu opálí,“ povídal pejsek; „jsi beztak po té dlouhé zimě nějak bledá. A teď už se dlouho neolizuj a pojd'!“

„No, no, vždyť se přece musím drobátko upravit, když jdu v neděli ven,“ řekla na to kočka. „Člověk musí přece na sebe trochu hledět. Podívej se jen na sebe, jak to vypadáš: máš jedno ucho nahoru a druhé nakřivo. Uši se mají nosit stejně.“

Pejsek si narovnal uši a šli. Cestou si vykládali, co budou v lese dělat. Že si tam budou hrát na schovávanou a na Jeníčka a na Mařenku a chvíli taky na honěnou. A pak že si lehnou na záda do trávy a budou se dívat nahoru na modré nebe.

Co tak šli, koukal se na ně z křoví zajíc. „Hehe,“ začal se posmívat, „ten pejsek má jedno ucho nahoru a druhé nakřivo! Takhle,“ a udělal to po pejskovi. Bylo to pravda. Pejsek si nedal na uši pozor a měl každé jinak. „Koukej, on se ti posmívá!“ řekla kočička. Pejsek se na zajíce rozzlobil a rozběhl se za ním do křoví. Ale zajíc utekl a byl už dávno pryč.

„Ono v tom křoví bylo moc trní,“ řekl pejsek, „ale kdybych byl chtěl, byl bych ho dohonil.“

„Škoda šatů do takového trní,“ řekla kočička a šli do lesa dál. Když tak šli, potkali je o kousek dál Milan a Milena Tarantovi z Nuslí, Mimi a Helenka Neumannovy, Věrka Langrová a Alenka Čapková, Otík Štorchů a Boženka Samešová a obě Mazánkovic děti taky a Zorka Kubíková a ještě jiné děti, které si tu šly na výlet. Děti se podivily, jak pěkně si tu jdou spolu pejsek s kočičkou, a ještě se za nimi ohlédly, ale pak se začaly smát. „Jéje,“ volaly, „koukejte, holky, koukejte, kluci, ten pejsek má roztrhané kalhoty! Kouká mu z nich košile!“

„Prý mám roztrhané kalhoty,“ povídá pejsek. „Podívej se, kočičko, že ne.“ Kočička prohlížela pejska ze všech stran. „Ba ano, pejsku, už to tak je. Katě jsou vzadu roztržené až hanba.“

„To bude od toho, jak jsem vlítnul za tím zajícem do trní,“ bědoval pejsek. „To je ostuda, takhle roztrhané katě, zrovna na velikonoční neděli. Kdybychom to aspoň mohli spravit. Nemáš s sebou nit?“

„To nemám,“ povídala kočička, „ale snad něco cestou najdeme, nějaký kousek provázku nebo něco takového.“

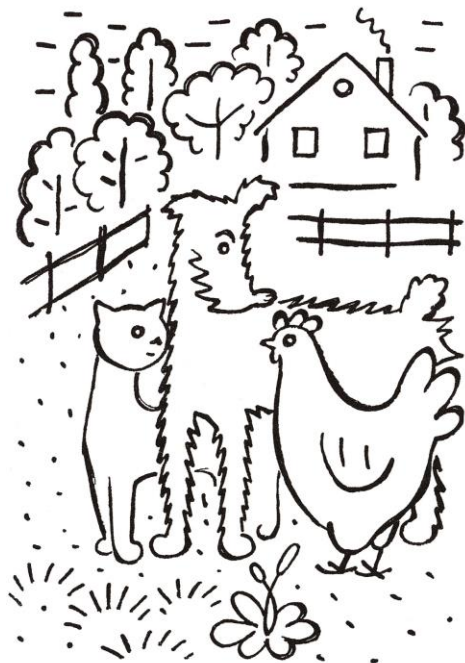
„Hele,“ rozhlížel se pejsek, „tamhle myslím něco je!“ Koukají a byla to dlouhá dešťovka. Ležela tam rovně natažená a myslila si, že ji nikdo nevidí. „Vždyť je to rovné,“ šťouchla do dešťovky kočka, „to je tužka.“ Dešťovka se lekla a zamotala se do kolečka. „Ba ne,“ křičel pejsek, „to není žádná tužka, vidíš, je to provázek! Vezmi ho a zašij mně ty katě!“

Kočička vzala dešťovku a zašila pejskovi dešťovkou katě. „Tak, teď už se mně nikdo nebude smát,“ liboval si pejsek a šli zase dál a povídali si o Sněhurce a Sedmi havranech.

Jak tak šli, dešťovka se ze svého leknutí vzpamatovala. „Já přece nejsem žádný provázek, já jsem dešťovka,“ pomyslila si a začala se potichu z těch katí pomalu soukat ven. Šlo to těžko, protože kočička prošla dešťovkou díru křížem krážem, ale konečně se jí to přece podařilo a vyvlíkla se polehounku až do půl ven. „Tak prosím, že jsem dešťovka,“ řekla, „to teprve bude vidět, až vylezu celá ven.“

Šla kolem slepice a vidí, že pejskovi vylézá z katí dešťovka. „Počkejte trochu,“ řekla pejskovi, „tadyhle,“ a vyzobla a vytáhla dešťovku a spolkla ji, „tadyhle byla dešťovka a ta vám myslím vyžrala do kalhot díru. Ani bych nevěřila, že dešťovky žerou také kalhoty. To by ani žádný neřek, co je dnes na světě špatnosti. – Však jsem ji za to potrestala: snědla jsem ji a už je po ní.“

Kočička se dívá a vidí, že pejsek má katě zase celé rozpárané. „Vždyť to byl provázek na zašití kalhot,“ řekla slepici, „a vy jste nám ho, kmo-tra, snědla. Čím pak teďka zašijeme pejskovi kalhoty?“

„Ba ne,“ povídá slepice, „namouduši, byla to dešťovka a žádný provázek; to byste koukala, jak se kroutila! Dešťovky, to já znám, a zrovna jsem měla na dešťovku chuť. A jestli chcete ty kalhoty zašít – však taková díra v katích dělá opravdu ostudu, zvlášť dneska, na velikonoční neděli – já sice žádnou jehlu a nit nemám, ale když půjdete ještě o kousek dál, tak tam bydlí švadlena a ta vám to snad zašije.“

Tak teda šli pejsek s kočičkou k švadleně. „Hm, panečku, to je pořádná díra,“ povídá švadlena, „ale dnes je velikonoční neděle a to já nešiju. Ledaže byste mně za to udělali také nějakou práci: to byste mně museli vychytat v komoře všechny myši. Ale to vám povídám, ne abyste mně tam pak vypili mléko a snědli mazanec a telecí s nádivkou!“

Pejsek s kočičkou slíbili, že myši vychytají a že v komoře nic nesmlsají. Švadlena je zavedla do komory. Myši se lekly pejska a kočičky a zalezly do svých děr. „Však já je dostanu ven,“ šeptala kočička. „Postav se, pejsku, doprostřed komory a dělej tam ‚Tancuj, tancuj, vykrúcaj‘ a já pak obstarám to ostatní.“

Pejsek se postavil doprostřed komory a čile se tam do kolečka vykrúcal. „Jéje!“ začala volat kočička, „to je k smíchu, to je k smíchu, tady je pejsek v roztrhaných kaťatech a on se ještě k tomu vykrúcá!“ Myši byly zvědavé a chtěly se také zasmát. Tak vylezly ze svých děr, chtěly se pejskovým katím a kočička je vychytala, že tam ani jedna myš nezbyla.

„Dobře jste to udělali,“ pochválila je švadlena a zašila pejskovi díru v kalhotách. „A protože jste mně v komoře nic nesmlsali, tak vám dám něco s sebou.“ Dala jim každému hrneček mléka a kus mazance a pejsek s kočičkou šli spokojeně domů.

Jak pejsek s kočičkou slavili 28. říjen

Kočička a pejsek seděli spolu ve svém domečku a povídali si. „Poslouchej, kočičko,“ řekl pejsek, „už bude brzo 28. října, a my nemáme žádný prapor. A letos prý to bude nějaké obzvlášť slavné. Byla by to ostuda, kdyby na každém domě byl prapor a u nás nic.“ „Copak o to,“ povídá kočička, „prapory, to se mně líbí.“ „No ba,“ řekl pejsek, „ono to krásně vypadá, když se prapory ve větru třepetají; když se tak člověk koukne na ně odzola, vypadá to, jako kdyby jich bylo plné nebe.“ „A copak teprve shora, to bys, panečku, koukal,“ vykládala mu kočička; „není nad to, projít se takhle po střeše, když jsou prapory. Je to procházka zdravá a zábavná. Ze střechy to vypadá, jako kdyby byla zas praporů plná země.“ „To každý nemůže, procházet se tak po střeše jako ty,“ odpověděl kočičce pejsek; „já, například, bych se bál vlézt na střechu, protože bych spad a mohl bych ses při tom zabít. – Ale nějaký prapor musíme mít, málo platné, když bude ten slavný 28. říjen.“

„A poslouvej, pejsku,“ řekla kočička, „a co to vlastně je, ten 28. říjen?“

„Jejej,“ smál se kočicce pejsek, „ty ani nevíš, jaký je to slavný den? Vždyť ty nic nevíš, vždyť ty jsi jako ty malé děti! Ty také se budou ptát, až uhlídají ty prapory a tu všechnu slávu, proč to vlastně je.“

„No jo,“ řekla kočička, „ale těm to řekne jejich tatínek anebo maminka, až se jich zeptají. Ale kdopak to má říci mně?“

„Víš,“ povídá pejsek, „já to taky dost dobře nevím. Zeptáme se na to těch dětí, až se to dozvedí, a ty děti nám to pak povědí. Já jenom vím, že dříve bylo na světě hůř než teď, že byla veliká vojna a hlad a lidé byli smutní a nešťastní, protože měli špatného císaře pána, a že teď je to na světě tisíckrát lepší, protože není vojna a lidé mají dobrého pana prezidenta, a ten se jmenuje Masaryk. A to bylo před mnoha lety právě 28. října, když už to lidé nemohli s tou vojnou a s tím císařem vydržet a udělali tomu konec: vojnu zastavili a špatného císaře ze země zahnali a od té doby je líp. A tak na památku toho vyvěšují lidé vždycky 28. října hodně praporů a jsou veselí.“

„Mně se to líbí, když jsou lidé šťastní a veselí,“ řekla kočička; „když vidím spokojené a veselé lidi, tu mám chuť sama od sebe dovádět.“

„To se mně taky moc líbí,“ řekl pejsek, „to se hned na lidech cítí, když jsou v dobře náladě; od těch mrzutých jít raději na sto kroků dál. Když je člověk veselý a spokojený, pak je hodný i k těm ostatním lidem a ke zvířátkům taky.“

„No, když tedy budou lidé 28. října veselí a hodní, to musíme taky vyvěsit prapor,“ prohlásila kočička. „To musíme oslavit. To dáme třeba prapory i dva, ba tři a třeba ještě víc. Ale,“ zamyslela se kočička, „kde-pak ale nějaký prapor vezmeme, když žádný nemáme?“

„O tom už jsem přemýšlel,“ řekl pejsek, „počkej, já ti něco povím: tamhle v ulici je kupec a ten každému, kdo u něj něco koupí, když je to nějaká maminka nebo nějaký tatínek a má s sebou svého chlapečka anebo holčičku, přidá pro to děcko praporeček. A tak jsem si to vymyslel takhle: já tě zavinu do peřinky, jako kdybys byla malé miminko, vezmu tě na ruku a půjdu tam něco koupit. Však máme nějaké ušetřené peníze. A ten kupec nám přidá praporeček a budeme mít prapor – a prosím – zadarmo!“

„A to ano, to ano,“ radovala se kočka, „to bude hezké, aspoň se jednou ponesu!“

A tak to teda udělali. Pejsek zavinul kočičku do peřinky a udělal z ní miminko a šel kupovat ke kupci. Koupil tam záclony, a když nakoupil a zaplatil, přidal mu kupec pro to miminko praporeček. Kočka dělala miminko, držela praporek v tlapičce, mávala si s ním a říkala „ňoňoňoňo“ a pejsek ji donesl domů.

Doma kočičku vybalil z peřinky a kočička se chlubila: „Vidíš, jaký jsem dostala krásný praporeček! A docela zadarmo!“

„To já bych taky dovedl,“ řekl pejsek. „Já chci taky dostat praporeček! Teď zas ty mě zabal do peřinky a udělej ze mě miminko a jdi se mnou ke kupci něco koupit. A já taky dostanu praporeček.“

Tak to tedy udělali. Kočička zabalila pejška do peřinky a pejsek dělal miminko. Kočička s ním šla ke kupci, koupila tam koberec a pejsek dostal od kupce do pracičky praporeček, udělal taky „ňoňoňoňo“ a vesele si s ním mával, když šli domů. „Heč,“ povídal, „já jsem taky dostal pěkný praporeček a zadarmo.“

„Když je to zadarmo,“ povíдалa kočka, „to si takhle lacino můžeme pořídit praporečků víc. Ať jich máme hodně moc, ať jich máme nejvíc! Teď zas já budu dělat miminko a ty mne poneseš, až něco koupíš, dostanu praporeček. A pak zas budeš ty miminko a půjdu kupovat já, a tak to budeme dělat pořád, až budeme mít moc praporečků. Však máme na kupování ještě peněz dost.“

Tak to tedy celý den dělali; jednou byla kočka miminko, pak byl zas pejsek miminko a pořád chodili kupovat, co jim peníze stačily, až měli dost praporečků, ba dostali i nějaké balonky, a tak to dělali, až už všechny peníze utratili a žádné už neměli.

„To jsme to lacino pořídili,“ libovali si potom a šli všichni prapory a balonky. Kočička všela prapory na střeše, pejsek z oken, protože se na střechu bál. Měli těch praporů a balonků moc, měli jich po celém domě, a kdo šel na 28. října kolem, každému se to tuze líbilo. „To vypadá nějak mile a vesele,“ povídal každý, kdo šel kolem, „ti si to nějak pěkně na toho 28. října vyzdobili.“ „A proč bychom to neslavili,“ pravil pejsek s kočičkou, „když jsou dnes lidé spokojení a veselí.“ Pak šli kolem vojáci a zrovna začali pěkně hrát. „Nazdar 28. říjnu, sláva!“ volali pejsek s kočičkou a všechny děti se k nim připojily a vesele volaly: „Sláva! Nazdar! Nazdar!“

Jak to bylo na Vánoce

„Heč,“ povídala kočička pejskovi, „já něco vím.“ – „A copak?“ divil se pejsek. „Heč,“ povídá kočička, „já vím, že pan Čapek má napsat na Vánoce nějaké povídání pro ty malé děti, zase něco o nás, o kočičce a pejskovi.“ – „Hehe,“ těšil se pejsek, „ale jen aby to tam o mne pěkně napsal!“ – „Bane,“ řekla kočička, „on nemůže na nic připadnout, sedí u toho stolu, pořád přemýšlí, a pořád neví, co by napsal. Sedí a sedí, a pořád nic.“ – „To je chyba,“ prohlásil pejsek, „pak ho třeba nic správného nenapadne a napíše o nás nějaké hlouposti.“ – „No, právě,“ povídala kočička, „taky mám z toho trochu strach. Měli bychom mu něco poradit. Mně ani není tak o toho pana Čapka, ale o ty děti, co jim to budou číst.“

„To je pravda,“ řekl pejsek, „jakpak by ty dětičky k tomu přišly, aby měly o Vánocích o nás nějaké špatné povídání? Pojd’ a poradíme tomu panu Čapkovi něco!“ – „Tak půjdeme,“ rozhodla kočička, „ale zadarmo to neuděláme, jsou Vánoce a my tady nemáme ani kousek vánočky; musí nám za tu radu něco dát.“

Tak se pejsek s kočičkou sebrali a šli dát radu panu Čapkovi, který nevěděl, co o nich na ty Vánoce dětem napsat. „Já už vím,“ povídá pejsek cestou, „já už vím, co mu poradím! Řeknu mu, aby napsal povídání o tom, že ty jsi zakletá princezna a já že jsem zakletý princ.“ – „Jakýpak zakletý princ,“ smála se mu kočička, „když máš blechy! To princové nemají, kdopak ti tohle bude věřit, princové nemají blechy, ty mají jen psi.“ – „Však ty taky nejsi žádná zakletá princezna,“ řekl pejsek, „však jsem zrovna tuhle viděl, že jsi se drbala.“ – „Proč bych se nedrbala,“ řekla kočka, „když mě to štípalo! Ale kdybych chtěla, mohla bych třeba panu Čapkovi říci, že já jsem zakletá princezna a ty blechy že jsou zakleté komorné.“ – „A já bych mohl říci,“ chlubil se pejsek, „že ty moje blechy, to že jsou zakletí rytíři a že jich mám celé vojsko.“ – „Nu, víš, pejsku, tohle nebudeme povídat,“ usoudila kočka, „ten pan Čapek by nám to ještě možná uvěřil, ale ty děti by to jistě nevěřily a řekly by, že to špatně napsal. Poradíme mu raději něco šikovnějšího, co by nám bylo dobré, když si s námi dětičky chtějí hrát. To víš, někdy to bývá trápení, jak nás ty dětičky tahají. Tak ať něco o tom pan Čapek dětem napíše a my z toho budeme mít užitek.“ – „Ba, to je pravda,“ řekl pejsek, „od některých dětí jsem zkusil moc, až jsem raději utek.“

Tak si pejsek s kočičkou povídali, až došli k panu Čapkovi.

Pan Čapek seděl za stolem, pero držel v ruce, nemohl na nic připadnout a nevěděl, co psát. „Propánajána,“ povídá si, „copak já mám na Vánoce napsat těm dětem o pejskovi a kočičce, když mě nic nenapadá? Kdyby mně tak někdo přišel poradit!“

Vtom něco zaťukalo na dveře, vstoupili pejsek s kočičkou a řekli: „Pane Čapek, my vám jdeme poradit.“ – „Děkuji vám,“ zvolal pan Čapek radostně, „vy jste mne vysvobodili! V zemi, která se jmenuje Redakce, panuje zlý obr jménem Klíma, jenž sídlí za devaterými dveřmi v jeskyni, která se zove Šéfárna. Ten mně uložil přetěžkou práci, abych rychle napsal vánoční povídání pro děti, ale já pořád nevím co, a nic mě nemůže napadnout. Tak si tu lámou hlavu a přemýšlím již sedm dní a sedm nocí, a pořád mně nemůže nic napadnout a pořád nevím, co bych těm dětem o pejskovi a kočičce napsal. ‚Nenapíšeš-li,‘ rozkázal

mně strašným hlasem obr Klíma, „proměním tě v tvarohový sloup a budeš tak u psacího stolu přemýšlet až do konce světa a budeme tě těm dětem ukazovat pro hanbu za vstupné padesáti haléřů.“ Tak tu tedy, milý pejsku a kočičko, sedím a nevím co, až vy jste přišli mně poradit. Vysvobodili jste mne od toho strašlivého osudu, že bych se měl stát sochou z tvarohu, i dám vám za to, čeho si jen budete přát.“

„Uděláme vám to, pane Čapek, lacino,“ povídá na to kočka, „třebaže teď na Vánoce všechno přidražilo. Tak já vám radím, abyste napsal, že kočka má ocas.“ – „To vím,“ podivil se pan Čapek, „ale co s tím?“ – „Ó panečku, s tím je mnoho,“ řekla kočka, „kočičí ocas je pro kočku ta největší ozdoba. Jak by to na světě vypadalo, kdyby kočka měla ocas kravský nebo koňský a kůň nebo kráva měli ocas kočičí? Ale ono je to na světě kupodivu všechno tak správně zařízeno, že kočka má ocas kočičí a žádný jiný, a proto si ho váží a je na něj hrdá. Když si kočka sedne nebo lehne, založí si jej pěkně kolem sebe, když kočka kráčí, nese jej tak vznešeně za sebou, že se každý ohlíží, jak jí to krásně sluší. A když se kočka zlobí, tak tím svým ocasem tak přísně mává, že se každý lekne. Na to všechno, pane, má kočka svůj ocas.“

„To taky vím,“ povídá pan Čapek, „však vám, kočkám, také nikdo ten váš ocas nebere. Aspoň jsem nic takového v novinách nečetl, a čtu je přece denně.“ – „Jakpak nebere?“ řekla kočka, „malé děti nás za něj berou! Tuhle si chtěla jedna holčička se mnou hrát a chytla mne za ocas, jako kdyby to bylo držadlo od lívanečnicku. Neptejte se, jak jsem se o ten ocas bála a jak to bolelo! Tak vám mě za něj táhla, že jsem namouduši myslila, že mně jej utrhne. Já vám nejdřív plakala, pak jsem vrčela, nato skuhrala a nakonec syčela, a když už jsem si nevěděla rady, tak jsem ji t'apičkou sekla. Jenom trochu, ale to svět neviděl, co ta holka nadělala křiku! Tak byste měl, pane Čapek, do těch vánočních novin napsat, aby děti netahaly nás kočky za ocas, nebo si nikdy s nimi nebudeme hrát.“

„Máme to my zvířátka vůbec někdy s dětmi trápení,“ připojil se pejsek. „Nás, pejsky, zas tahají za uši, a to vám bolí, že se to ani vypovědět nedá. Pes má uši na hlídání, pořád jen poslouchá, kde se co šustne, aby to tak nebyl zloděj nebo loupežník; pes má, panečku, ouška nějak citlivá! A teď si představte, že přijde takový kluk, sám má uši třebas nemyté, a teď vás tahá za ouška a cásá za ně, jako kdyby to byl nějaký hadr. A ještě vám přitom třeba šlápne na nohu, až to kvikne. To pak, pane, jak jsem dobrák od kosti (já nejraději takhle ty měkčí, z drůbeže nebo telecí), to pak přestávají všechny špásy a usápnu se na kluka a zařvu na něj: ‚Jedeš, ztrat’ se, ztrat’, nebo bych tě raf!’ – nu a pak kluk utíká a brečí, že byl pes na něho zlý. Tak to taky byste měl, pane Čapek, do těch vánočních novin napsat, aby děti netahaly psy za ouška a nešlapaly jim na tlapičky.“

„A to tam zároveň napište, aby taky kočkám nešlapaly na tlapičky a netahaly je za ouška,“ připojila se kočka, „nás to taky bolí, zrovna tak jako psy.“ – „A pejsky ať taky netahají za ocas, to my také nemáme rádi,“ řekl pes. „Tak teď to všechno napište a dejte nám něco za dobrou radu.“

Tak tedy pan Čapek dal kočičce za dobrou radu kus vánočky a – protože jsou Vánoce – k tomu měchýř z ryby. Psovi – ten fíky, datle ani pomeranče nejlí – dal pořádný konec salámu, tři syrečky a několik kostek cukru. „Tak vidějí, vašnosti, dali jsme jim tu radu lacino,“ řekli pes s kočičkou, „zrovna jsme si něco takového na zub přáli. Tak jim děkujeme, má úcta a veselé Vánoce! A ať je to v těch novinách napsáno všechno tak, jak jsme to řekli!“

Odešli spokojeně domů a pan Čapek sedl ke stolu a všechno to teď začal psát, jak to bylo, až to všechno napsal, jak mu to kočička a pejsek řekli.

Napsal on to tak dobře, jak mu to kočička a pejsek řekli? Jestli on to nenapsal jinak, než to bylo? My to dobře víme, jak mu to ten pejsek s kočičkou všechno řekli! povídají děti. Jestli to akorát tak nenapsal, ať je z něho sloup z tvarohu a my se na něj budeme chodit dívat za padesát haléřů. – Nu tak, děti, když víte, jak to bylo, a pan Čapek to teď zrovna dopsal, tak si to musíte přečíst znovu, abyste se přesvědčili, napsal-li to zrovna tak, jak to víte, jak to bylo s panem Čapkem, pejskem a kočičkou.

O pejskovi a kočičce, jak psali psaní děvčatům do Nymburka

Bylo to zrovna tak někdy v lednu, leželi pejsek s kočičkou každý ve své postýlce a povídali si o zimě. „Nějak se mně ani nechce z té teplé postele ven,“ povídá pejsek, „já mám zimu rád, zvlášt' když je takhle dost sněhu, ale nesmí být ta zima tuze moc veliká. Já nevím, jestli se ti to také někdy stane, ale když mně vleze sníh mezi prsty a já ho mám potom plné tlapičky, to je tuze nepříjemné. To ti tak tuze zebe –“

„To já znám,“ řekla kočička, „to je tuze nepříjemné. Ale teďka mám nožičky tak pěkně zahřáté, horké, divže se mně z nich nekouří. Ono je v posteli tak pěkně, když je zima, že se mně ani vstávat nechce.“

„Víš co,“ řekl pejsek, „zůstaneme celý den v posteli a budeme si hrát v posteli.“

„To nejde,“ povídala kočka. „Nejsme přece nemocní, abychom byli celý den v posteli! A krom toho jsme dostali psaníčko od nymburských děvčat a už jsme jim dávno měli odepsat. Ještě o nás řeknou, že jsme špatně vychovaní a že nevíme, co se sluší a patří. Alou! pěkně vstávat a napíšeme jim to psaní; beztak nemáme dnes co jiného na práci.“

„Tak dobře,“ řekl pejsek. „Ať to děti vidí, že jsme dobře vychovaní. Napíšeme jim krásné psaní. Ale psát to budeš ty, to víš, já mám na to trochu těžkou ruku. Ale zato já ti budu zas říkat, co tam máš napsat.“

„To se rozumí, že to budu psát já,“ chlubila se kočka. „Když děti něco píšou a nejde jim to psaní pěkně, tak se jim vždycky říká: Lépe by to kočka naškrábala. Z toho je vidět, že kočky umějí lépe psát než mnohé děti.“

„A jeje, to jsem si ani nemyslel, že jsi tak šikovná!“ divil se pejsek. „Ale ta nymburská děvčata to pěkně napsala, já myslím, že to bylo napsáno skoro tak pěkně jako od koček, samá jednička, zvláště ta jedna, teď už ani nevím, jak se jmenuje, ta to napsala tak krásně, jako když tiskne.“

„Já to taky tak napíšu, jako když tiskne,“ řekla skromně kočka. „Já totiž umím psát jen veliké písmo tiskací, to psané já nedovedu, to víš, do školy jsem nechodila, tak kdepak jsem se to měla naučit? – Ale copak o napsání? – napsáno to bude pěkně, to já to naškrábu tak krásně jako ta nejlepší kočka, jaká kdy na světě škrábala. Ale jen jestli v tom psaní nenapíšeme nějaké chyby.“

„To už nám děti musejí odpustit,“ povídal pejsek.

„Však ony zase, když chtějí mňoukat nebo hafat, tak to také docela dobře nedovedou a nadělají v tom plno chyb.“

„To je pravda,“ řekla kočička. „Když děti zkoušejí mňoukat, tak to nikdy nedělají docela dobře. Mňoukat se musí, panečku, krásně, jemně, tak tuze tence, a to se musí, milý brachu, tuze dobře vědět, kam se má v tom mňoukání dát měkké i a kam tvrdé y. Jinak se to všechno poplete a nikdo by tomu mňoukání pořádně nerozuměl, co se tím vlastně chce říct.“

„To máš zrovna tak jako s hafáním,“ povídá na to pejsek. „Když děti chtějí udělat haf!, to ti přitom nadělají nějakých chyb! Správně hafnout, to není, holenku, jen tak. To ti to musí nejdřív v prsou zarachotit a pak to musí z tebe vyštěknout rychle a statečně, jako když vystřelí, musíš při tom krásně hodit hlavou a šknout hřbetem a zadníma nohama.“

„To při mňoukání se zas musejí krásně vykultit oči, hlavička dát drobet na stranu, trošičku při tom povstat a jemně se protáhnout. To by se děti tomu tuze dlouho musely ve škole učit, než by se to správně naučily, a vidíš, my kočky to umíme hned samy od sebe, už od narození. Ať to s nimi ve škole paní učitelka zkusí a budou vidět, jak je to těžké. Zkus to, oč, že to nedovedeš!“

„Co bych nedovedl?“ kasal se pejsek. „Koukej: Rrrrrr! Hňauf! Hňauf! Hňauf! Hňauf!“

„I kdežpak! to není žádné mňoukání,“ smála se kočka.

„Tak ty zkus hafnout!“ řekl pes.

„Mňáááauf, mňáaauf, ňauňauňauf!“ udělala kočka.

„Ó je, copak myslíš, vždyť ty mňoukáš, to vůbec není žádné pořádné hafání!“ smál se kočce pes.

„Inu, každý, co umí,“ řekla kočka. „Tak teď se raději dáme do toho psaní, a když tam budou chyby, tak je to jen od toho, že jsme se správnému psaní ve škole neučili. Však si to ty děti mohou opravit; mohou si to naše psaní na tabuli napsat správně a bude to.“

„Tak piš,“ řekl pejsek, „já ti budu předříkávat, co.“

Kočička sedla a psala, co jí pejsek předříkával, a napsala děvčatům z Nymburka toto psaní:

Čtěné šlečni

v Nimbuce

Dě kujeme vam zavaše psa ní a o znám u jemevám

žesepří do brems dravý vína trefujeme. Totěš jdou

fámeiu vas

fuctě

k očička a pejsek

ČTĚNÉ ŠLEČNI
NIMBUCE
DĚ KUJEME VAM ZAVASE
PSA NI A O ZNAM, U
JEME VAM ŽE SE PŘI
DO BREMZ DRAVÝ
VINA TREFUJEME
TOTĚŠ JDOU
FAMEIUVAS FUCTĚ
K OGIČKA A PEŠEK
PISEK

„Já nevím,“ povídala kočička, když se pejsek podepsal, „myslím, že ses podepsal špatně. Psát se přece musí jemnou řečí, a tak se mně zdá, jako se nemá psát černej nebo zelenej, štekavej, že se asi v jemné řeči nemá také psát pejsek.“

„To je možné,“ uznal pejsek, „tak já to škrtnu a napíšu to správněji. Jenomže teď nevím, mám-li to napsat s měkkým i, nebo s tvrdým y.“

„Já píšu všechno ponejvíce s měkkým,“ řekla kočka, „ono se mně měkké i zdá jemnější.“

„Když myslíš, napíšu tedy měkké i,“ řekl pejsek a podepsal se písek, „a teď to psaní doneseme na poštu.“

„Musíme se ale pořádně ustrojít,“ povídala kočička, „venku je náramná zima.“

Co se strojili, brali si na sebe svetry, zimní kabáty, vlnáky, kamaše a sněhovky, začal pejsek počichávat a povídá kočičce: „Tak tu krásně voní syreček, jak ho máme tamhle na polici schovaný, já bych ti měl na něj takovou ukrutnou chuť!“

„Jen ho nech!“ řekla kočička; „vrátíme se z pošty jistě hladoví, a když bys ho slupnul teď, neměli bychom pak nic.“

„Ale když on tak voní a já mám na něj takovou ukrutánskou chuť!“

„Nic!“ rozkázala kočka, „až se vrátíme z pošty.“ Pejsek se ještě jednou zamilovaně ohlédl po syrečku, zavřeli za sebou dveře a šli na poštu.

Tehdy se zrovna náramně chumelilo, jak už to tak letos v té velké zimě bylo. Sněhu habaděj pro lyžaře i pro sánkaře, i těch klouzaček bylo letos dost. Tak se sypal, jako když se pytel s moukou roztrhne. Pejskovi a kočičce se to docela líbilo a spokojeně tápali s tím psaním na poštu. Donesli psaní na poštu, kočička dala pejskovi olíznout známku, přilepili ji a připláclí pacičkami a dali do schránky. „Je prý teď tolik sněhu, takové závěje všude, že ani vlaky nemohou pořádně jezdit,“ řekla kočička, „ale doufám, že do velikonoc budou nymburská děvčata to psaníčko mít.“

Tak se zas vydali na cestu domů. Chumelilo se, jako kdyby peří z tisíce peřin sypal. „To se krásně chumelí,“ liboval si pejsek, „ani cestu už není vidět pod sněhem.“ Šli, šli, pořád se chumelilo, až jim to zachumelilo celý jejich domeček. Ani komín vidět nebylo.

Došli a hledali domeček. Domeček nikde. Všude jen sních, tlusto sněhu, sních a samý sních.

„Jemine, kdepak je náš domeček!“ lekla se kočička. „Vždyť my ho teď nenajdem!“

Opravdu, domeček nebyl nikde k nalezení. Všude jen sních a sních, tak vysoký, že pod ním žádný domeček vidět nebylo. „Domeček je pryč,“ naříkala kočička, „kam my teď půjdem, co si počneme, když nemáme náš domeček?“

Pejsek kouká, kouká na všechny strany, nikde nic, všude jen samý sních. „Už je to tak,“ bědoval, „domeček máme zachumelený a nikdo teď nepozná, kde je! Kam my se teď uchýlíme, kam my půjdeme spat, vždyť my venku zmrznem.“

„Abychom šli do Nymburka, že by se nás nymburská děvčata ujala, že by se o nás nymburské školačky postaraly a daly nám nějaký nocleh? Co si počneme, domeček pryč a do Nymburka je tak daleko! Ach, ach, když já ten náš domeček nikde nevidím!“

„Počkej,“ řekl pejsek, „já ho také nikde v tom sněhu nevidím, ale tak se mně zdá, že něco cítím. Jako kdybych trošičku cítil vonět ten syreček, co jsem měl na něj takovou velikou chuť.“

„To bude ono!“ radovala se kočička, „jen čichej, čichej, kde bude syreček, tam bude domeček!“ Pejsek čichal a čichal, šel pořád za tou vůní a tam, kde ucítil tu vůni nejsilněji, začal ve vysokém sněhu hrabat, až se dohrabal střechy. „Sláva!“ zvolal, „už jsme doma! Kde je domeček, tam je také syreček,“ a už se hnal do dveří, dovnitř a po syrečku. „Vidíš, měla

jsem pravdu, když jsem říkala, abys nechal ten syreček, že se nám hodí, až se vrátíme z pošty domů. Vidíš, teď nám ten syreček zachránil život.“

Pěkně se spolu rozdělili, pejsek měl větší kousek, kočička menší. Psaní bylo napsáno a na poště odevzdáno, z města vedla špatná cesta, sníl s nimi neměl cit, zasypal jim celý byt, našli však svůj domeček, v tom domečku syreček, syreček snědli, vesele si při tom vedli, hráli si na honěnou a na schovávanou, a na vojáky taky a volali: „Ratata, ratata, ať žijou nymburská děvčata!“

O pyšné noční košilce

Považte, děti, co se pejskovi jednou stalo!

Hopsal, skákal, hrál si s kočičkou na louce, váleli sudy, dělali kotrmelece a všelijaké jiné komedie a přitom si někde vrazil do pacičky ostrý střep. Byl to malý střep, ale hodně to bolelo a nemohl na tu nožičku dobře došlápnout.

„Je to ale nerozum a neopatrnost,“ hubovala kočička, „nechat takhle někde válet střepy. To by lidé neměli nikdy dělat! Střepy se mají vždycky pěkně uklidit. Pak na to někdo šlápne, třeba některé zvířátko, nebo třeba i děti, když jsou bosy, a rozříznou si nožičku a pak to bolí a teče jim z toho krev. Pojd', pejsku, můj chudáčku, moje nynyny, ty můj pišulko a pišulánku, můj pišiši a pišišišínku, ty můj broučku zlatý, pojd', ty moje ubohá pišišindo, já tě vezmu domů a zavážu ti tlapičku, aby tě ta bolístka tak nebolela!“

Doma kočička pejskovi tlapičku pofoukala a vymyla a zavázala, aby ho ta bolístka tak nebolela. „Já se bojím, aby se mně z toho neudělal vřes,“ povídal pejsek, když mu to kočička zavazovala.

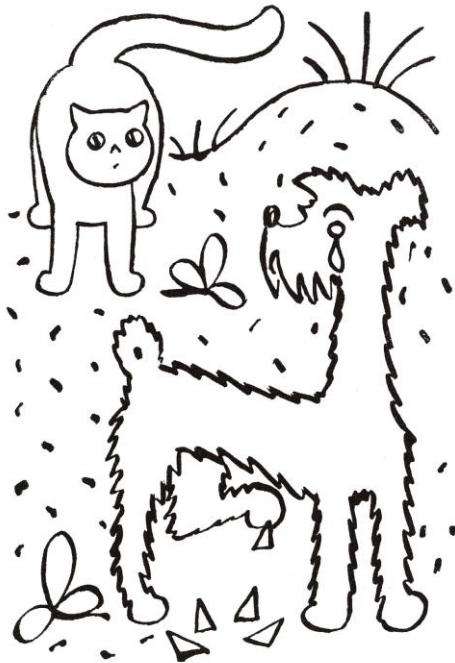
„Co aby se ti z toho neudělalo?“ divila se kočka.

„No, vřes aby se mně z toho neudělal. To se přece někdy z takových bolístek udělá velká bolenice, napuchne to, až je z toho velká boule, kolem je to červené a uvnitř bílé a tomu se říká vřes. A ten pak moc bolí.“ – „Aha, ty myslíš vřed!“ pochopila kočička.

„Ale ne! Vřes myslím. Přece vřed roste u lesa a dává se do vázy!“ řekl pejsek.

„Ale kdepak!“ řekla kočička, „to si to pleteš. Přece vřes se dává do vázy, a ne vřed. Hihhi, kdopak by si dával do vázy vřed! To se přece nedělá, to ne, to ne!“

„Ty si to pleteš!“ hádal se pejsek. „Z bolístky se někdy udělá vřes a u lesa roste vřed. Tak je to!“

„Tak si tomu tedy říkej, jak chceš, ale já se ti musím smát, až to povím dětem, tak se ti budou smát taky,“ řekla kočička a položila pejska na polštář.

Pejsek seděl na polštáři s tlapičkou zavázanou a čekal, až se mu na ní udělá ten vřes.

Čekal dlouho, vrtěl sebou všelijak, ale běhat nemohl, a tak mu byla dlouhá chvíle. „Co mám dělat, co mám dělat!“ naříkal, „já mám dlouhou chvíli. Prosím tě, kočičko, povídej mně něco.“

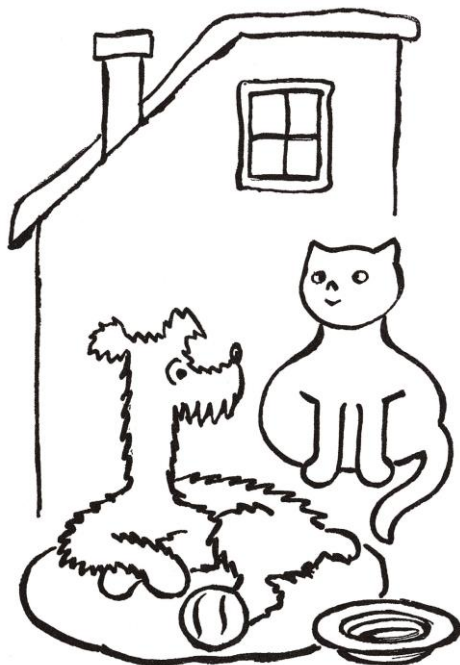
„A co bych ti povídala?“ řekla kočička.

„Povídej mně nějakou pohádku!“ řekl pejsek.

„A jakou?“ ptala se kočička.

„Nějakou hezkou,“ žádal pejsek. „Povídej, povídej!“

„Chtěl bys o noční košilce?“ ptala se kočička.

„Tak, o noční košilce, ale musí to s ní nakonec dobře dopadnout,“ poručil si pejsek.

„Tak tedy o noční košilce,“ řekla kočička a začala vypravovat:

„Tak byla jednou jedna noční košilka a ta byla chudá. A protože byla chudá, tak na sobě neměla žádné červené, ani modré, ani žluté, zelené nebo fialové proužečky, ani žádné vyšívání s kuličkami, čtverečky, hvězdičkami, kytičkami, ani lístky. Byla jenom bílá, ale přitom byla moc hodná. A tak šla jednou na procházku a potkala jinou noční košilku.

„Jéje, to je krásná košilka!“ vykřikla ta chudá noční košilka. Ona ta druhá noční košilka byla bohatá a byla krásně barevná a měla na sobě vyšívání čtverečky, proužečky a všelijaká kolečka a všecko možné, jak moc byla zdobená.

„Ach košilko, ty jsi tak krásná, ty se mně tak tuze líbíš,“ řekla ta chudá noční košilka té bohaté noční košilce, „pojď si se mnou hrát!“

Ale ta bohatá noční košilka byla pyšná.

„Nepůjdu!“ řekla, „ty na sobě nemáš žádné proužečky, ani žádná kolečka a nic, s tebou já si nebudu hrát!“ To řekla a šla pyšně dál.“

„To nebyla hodná noční košilka,“ řekl pejsek, „když si s tou chudou košilkou nechtěla hrát.“

„Baže nebyla,“ řekla kočička. „Však taky, jak si potom hrála sama, tak na sebe nedala dobře pozor a hrála si v blátě a moc se umazala.“

„To měla z toho, že byla pyšná!“ řekl pejsek, „a teď zas povídej dál!“

„No tak teda,“ povídala kočička dál, „tu chudou noční košilku to trápilo a byla z toho smutná. Šla domů, sedla si na postýlku a byla pořád ještě z toho smutná, jak si ta pyšná noční košilka s ní nechtěla hrát. A tu k ní přišel takový andělíček a povídá jí: ‚Proč jsi tak smutná, košilko?‘

„Já jsem smutná,“ řekla chudá noční košilka, „protože jsem potkala krásnou noční košilku, ta byla vyšívána a měla na sobě všelijaká kolečka, jahůdky, čtverečky a proužečky a ta se mně tak tuze líbila a já jsem si s ní chtěla hrát, ale ona nechtěla, protože jsem chudá a nemám na sobě žádné takové vyšívání, jako měla ona.“

„Nic si z toho nedělej,“ řekl andělíček. „Jen se pěkně svlékni a jdi hajat. Však ono se to do rána už třeba nějak spraví.“

Tak se tedy ta chudá noční košilka svlékla a šla pěkně hajat.

A když spala, zavolal ten andělíček ještě jiné andělíčky a ti tu košilku krásně vyšili a udělali na ní proužečky a červené tečky a čtverečky a ještě takové všelijaké věci, jak to má kdo rád, a ještě ji pěkně vyžehlili a pak zas odletěli. A když se ráno ta noční košilka probudila a oblékla se, tu se ani nemohla poznat. Šla na procházku a teď potkala tu pyšnou noční košilku, která si s ní včera nechtěla hrát. A ta pyšná noční košilka byla dosti umazaná, to jsme už povídali, a nemohla tu košilku ani poznat. „To je krásná noční košilka,“ řekla si, „kdyby si tak chtěla se mnou hrát!“

„Ať si s ní ta chudá košilka hraje!“ řekl pejsek kočičce. „Ať si s ní hraje a není taky pyšná, když tamta byla pyšná a nechtěla si s ní hrát!“

„To také že nebyla pyšná, ta chudá noční košilka,“ řekla kočička, „třebaže teď byla čistá a měla na sobě tečky a čtverečky a proužečky. Ona řekla té pyšné: ‚Jen si pojď se mnou, ty košilko, hrát!‘“

„To je dobře, to se mně líbí,“ řekl pejsek, „že se nestala pyšnou. A na co si všechno hrály?“

„No na všechno si hrály,“ povídala kočička. „Hrály si s panenkami i na prodávanou, na školu i na honěnou i na schovávanou, dělaly si věnečky a zahrádku, hrály si na vaření a na návštěvu a na všechno možné, až si dost vyhrály, a pak šly spolu do jedné postýlky spát. A ta pyšná noční košilka už nebyla pyšná, ona si řekla, že už nikdy pyšná nebude, a potom si ty dvě noční košilky spolu hrály každý den a nikdy se ani spolu nehádaly, ani žádná z nich nechtěla jedna druhé poroučet.“

„Tak to bylo dobře,“ řekl pejsek. „A mne už tlapička nebolí. Já jsem na tu bolístku při tom povídání docela zapomněl.“

O klucích z Domažlic

Pejsek s kočičkou seděli na pohovce a vymýšleli si, co by měli dělat, aby se pobavili a dobře se měli. Někdo zaklepal, oni řekli „dále“ a vešel pan Čapek.

„I heled'me,“ řekl pejsek, „vás už jsme dávno neviděli. To vy asi ani nevíte, že mě tuhle bolela noha. Šlápl jsem totiž na střepe a poranil jsem si tlapičku.“

„I vím,“ řekl pan Čapek, „vždyť jsem to přece všecko napsal.“

„A to povídání o noční košilce taky?“ ptal se pejsek. „A jaké to máte v ruce psaní?“

„Však právě proto jsem přišel,“ povídá pan Čapek. „To psaní je z města Domažlic od kluků z II. třídy. Podívejte se, co mně tady napsali!“

V tom psaní bylo napsáno tohle:

„Milý pane Čapku!

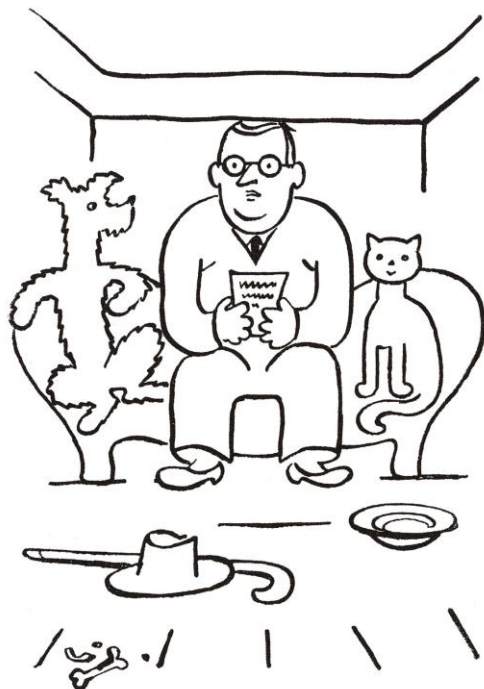
Nám se tuze líbila v dětském koutku pohádka o psíčkovi a kočičce. Prosíme Vás, pane spisovateli, napište nám zase brzy něco o kočičce a psíčkovi nebo něco o klucích, jako jsme my.

Pozdravují Vás kluci z II. A z Domažlic.“

„No, to nás těší, že se dětem líbíme,“ řekl pejsek; „my pejskové a kočičky jsme rádi, když se nám děti smějí a když nás přitom netrápějí a nedráždějí. Víte co, pane Čapek, napište něco o těch klucích z Domažlic!“ „Také si myslím, že byste měl o těch domažlických klucích něco napsat, když to tak chtějí,“ řekla kočička.

„Ale jemine!“ zvolal pan Čapek, „jakpak mohu o těch domažlických klucích něco napsat, když je neznám a když jsem je jakživ neviděl?“

„I co,“ řekl pejsek, „kluci jako kluci, oni jsou všude stejní.“

„To jistěže jsou,“ řekla kočička. „To máte zrovna tak jako s koťaty nebo se štěňaty: jedno je bělejší, druhé mourovatější, třetí černé, čtvrté třeba rezavé nebo strakaté, ale rozpustilé jsou všechny stejně.“

„To je pravda,“ zaradoval se pan Čapek. „Tak já tedy napíšu, že domažličtí kluci jsou jeden bělejší, druhý mourovatější, některý že je černý a jiný třeba zrzavý, že mají na packách dráčky a že jsou všichni stejně rozpustilí.“

„To zase ne,“ řekla kočička. „Dráčky na packách, to mají domažlická koťata a štěňata, ale domažličtí kluci jistě žádné takové dráčky na packách nemají.“

„A víte co, chaso?“ povídal pejsek a seskočil z pohovky, „já vám něco povím: pojd'te se do těch Domažlic podívat, jací jsou tam kluci! Noha mě už nebolí, tak co bych nešel!“

„To se ví“, řekla kočička, „já půjdu také.“

„Ale já nemohu,“ povídal pan Čapek, „já nemám čas.“

„A proč nemáte čas?“ ptali se pejsek s kočičkou.

„No, já přece musím psát tuhle povídku o domažlických klucích,“ řekl pan Čapek; „tak jakpak mohu jít?“ „Aha, to je pravda,“ řekli pejsek a kočička. „Tak tedy půjdeme do Domažlic sami a všechno vám pak o těch domažlických klucích povíme, abyste to o nich mohl napsat.“

Tak se pejsek s kočičkou sebrali, a že tedy půjdou do těch Domažlic. Bylo hezky, sluníčko krásně svítilo, a tak si všude venku hrály děti, kluci a holčičky, a pejsek s kočičkou se dívali, jak si děti pěkně hrají. „Počkej chvíli,“ řekl pejsek kočičce, „tady se kluci právě odpočítávají na honěnou, to si musím poslechnout.“

Kluci tam stáli dokolečka a jeden, co byl uprostřed nich, ten odpočítával a říkal při tom tuto říkanku:

Entle pentle šuparýna
obrštejna rozmarýna
viky liky pumprliky
alec palec kotrmelec ven.

Ta říkanka se pejskovi tak líbila, že nechal kočičku a sám odběhl za kluky, aby si s nimi zahrál na honěnou. Hrát si na honěnou, to on uměl náramně dobře, v tom ho, panečku, žádný tak hned nepředčil! Kdepak by kluci na něj stačili. To pejsek jen mrskl nožičkami, zametl sebou jako vítr a už byl bůhvíkde, že ho žádný kluk nedohonil! Moc pěkně se jim to hrálo na honěnou, však taky při tom samou zábavou všichni ti kluci i s pejskem dohromady dělali takový rámus, tak křičeli, halekali, pištěli a kničeli a chechtali se, až z toho celému světu v uších zaléhalo.

Kočíčka se chvíli dívala, jak si pejsek s kluky hraje na honěnou, a dostala také chuť si zahrát. Však tam také byla kupa holčiček a ty se zrovna postavily dokolečka, že se budou odpočítávat na schovávanou. Jedna z nich odpočítávala a říkala při tom tuto říkanku:

Anděle panděle pikum her
osmetarče osmeher
šecha plecha olevajner
činky linky ven.

Tahle říkanka se kočička ještě více líbila než ta první, kterou říkali kluci, když se odpočítávali na honěnou. A na schovávanou, to si kočička ze všeho nejraději hrála; nikdo to tak dobře neuměl, jako ona to dovedla, schovat se tak šikovně, aby ji nikdo nenašel.

„A co bych si nehrála,“ řekla si kočička, „když si pejsek taky hraje! Holky, nechte mne také hrát si na schovávanou!“ zavolala na holčičky a holčičky ji vzaly mezi sebe a kočička si s nimi hrála na schovávanou. Ó já, holky, ta vám to uměla! Jak ona se vám dovedla schovat! Skrčila se někde, že z ní ani ocásek nebylo vidět, všude vlezla, všude se provlekla, a ještě se vám, darebnice, po těch holčičkách šelmovsky koukala, jak ji nadarmo hledají. Kdepak s kočkou by se mohl někdo v schovávání měřit!

Tak si s těmi holčičkami hrála a měly z toho takovou zábavu a legraci, že nadělaly při tom tolik pokřiku, smíchu, výskání, kvikotu a všelijakého rámusu, že až v nebi museli okna zavírat, aby ti nejmenší andělíčkové mohli spát.

Tak si hrál pejsek s kluky a kočička s děvčaty, že je ani nenapadlo, jak čas utíká a že je pozdě. Sluníčko již zapadlo a maminky už na děti volaly, hajdy domů k večeři a do postele.

Teď teprve si pejsek s kočičkou vzpomněli, že měli jít do Domažlic a že už je pozdě.

„To jsme se nějak zdrželi s tím hraním,“ řekla kočička; „ach jámine, to jsme se ti při té schovávané nasmály! Až mne břicho od smíchu bolí a od křiku jsem celá ochraptělá.“

„To já také,“ řekl pejsek; „to si ani nemůžeš představit, jakou jsme měli při té honěné legraci! Ale teď už je pozdě, to už do Domažlic nemůžeme.“

„Jakpak bychom mohli!“ řekla kočička, „vždyť už bude hnedle tma a do Domažlic je daleko. Pojd' domů, však jsme beztak nikam nedošli; jen jsme udělali pár kroků a už jsme se zastavili u těch dětí a začali jsme si s nimi hrát. Já ti, když vidím někde hrát si na schovávanou, tak kdyby bylo co bylo, musím si hrát taky.“

„To já zas na honěnou,“ řekl pejsek. „Ale co řekneme panu Čapkovi?“

„Víš co,“ řekla kočička, „uděláme si z něho legraci a řekneme mu, že jsme byli v Domažlicích.“

„Tak dobře,“ řekl pejsek. Obrátili se a za chvíli byli doma.

„Tak co,“ uvítal je pan Čapek. „Jakpak bylo v Domažlicích?“

„I krásně,“ povídala kočička. „Ale bylo to daleko. Ještě jsme z toho celí udýchaní.“

„Koukám, že jste nějak udýchaní, to jste nějak museli běžet! No, a jací jsou domažličtí kluci?“ řekl pan Čapek.

„Domažličtí kluci?“ řekl pejsek, „domažličtí kluci, to jsou vám kluci, to se ani vypovědět nedá.“

„Copak?“ podivil se pan Čapek; „to oni ti domažličtí kluci jsou jinačí než jiní kluci?“

„No jejej, a jak!“ řekla kočička. „To jsou takoví kluci, já vám, jak jsem je viděla, tak jsem se tak podivila, že jsem zůstala stát jako zkoprnělá!“

„Já jsem, pane Čapek, také celý zkoprněl,“ řekl pejsek. „Ale, ale, i podívejme,“ podivil se pan Čapek; „a co je na nich tak divného?“

„My vám to budeme povídat a vy to hned musíte psát,“ řekla kočička.

„Dobře,“ řekl pan Čapek a počal psát; „tak povídejte.“

„Jen pište,“ řekla kočička, „tak oni ti domažličtí kluci vám mají hlavíčku kulatou –“

„- no, a nahoře vlasy porostlou,“ řekl pejsek.

„A na hlavě mají nos mezi očima,“ povídala kočička. „A pod tím nosem mají pusu a považte – ta je díravá!“ vykládal zas pejsek.

„A tělíčko mají podlouhlé a na jednom konci mají hlavu a na druhém nohy,“ řekla kočička.

„A co byste tomu řekl: ty nohy jim jdou až po zem!“ povídal zas pejsek.

„A oni vám, když ti kluci jdou, tak pořád při tom nechávají jednu nohu pozadu,“ řekla zas kočička.

„I vy darebáci,“ rozkřikl se pan Čapek. „Tak jsem to tady napsal, jak jste mně to říkali, a teď se na to podívejte: vždyť to jsou zrovna takoví kluci jako všichni jiní! No, vy jste pěkní lumpáci: tak jste mne podvedli!“

„I nepodvedli,“ smála se kočička; „vždyť je to jistě pravda, že to jsou docela takoví kluci jako jiní.“

„A když ti domažličtí kluci jsou docela takoví jako všichni ostatní kluci, to si jistě také hrají s domažlickými pejsky na honěnou a s kočičkami na schovávanou,“ řekl pejsek.

„To jistě,“ řekla kočička. „A mají také míče, koloběžky, vlaky, stavebnice, auta, panáčky, barvičky, draky a všechno možné a hrají si a povykují, halekají a pištějí při tom jako všichni kluci i holčičky po celém širém světě.“

Jak si pejsek s kočičkou dělali k svátku dort

Pejsek měl mít zítra svátek a kočička narozeniny. Děti to věděly a chtěly pejska a kočičku nějak k svátku a k narozeninám překvapit. Přemýšlely, co by pejskovi a kočičce daly nebo udělaly; pak si vzpomněly a řekly: „Víte co, děti? Uděláme pejskovi a kočičce k svátku dort!“

Jak řekly, tak udělaly. Vzaly si na to formičku a uplácaly pejskovi a kočičce z písku krásný dort; navrch daly pět pěkně bílých kamínků, to byly jako mandle, a dort byl jako opravdivý.

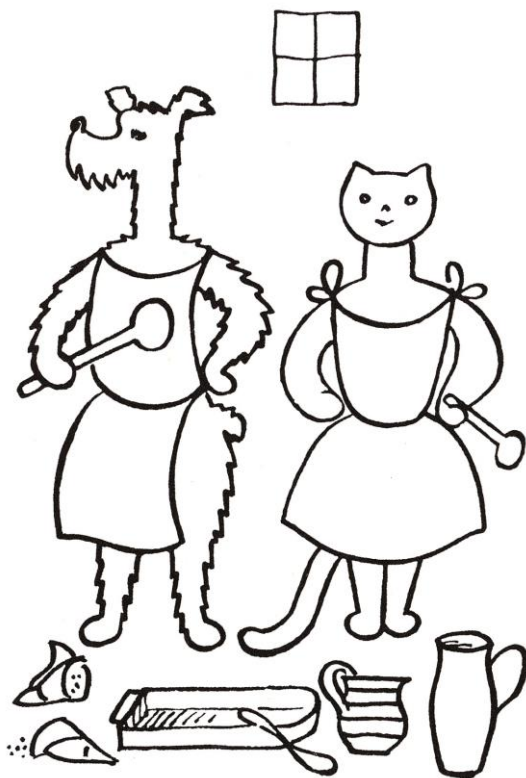
Donesly ho kočičce a pejskovi. „Tumáte, přinesly jsme vám k svátku a k narozeninám dort. Je moc dobrý; můžete si ho celý sníst.“

Pejsek s kočičkou si dort vzali, dělali nad ním „Ňamňamňam, je dobrý, ten se vám povedl,“ a dělali, jako by ho jedli. „Děkujeme vám,“ řekli dětem, „takovýhle dort jsme jakživi nejedli.“ Děti z toho měly radost a šly domů.

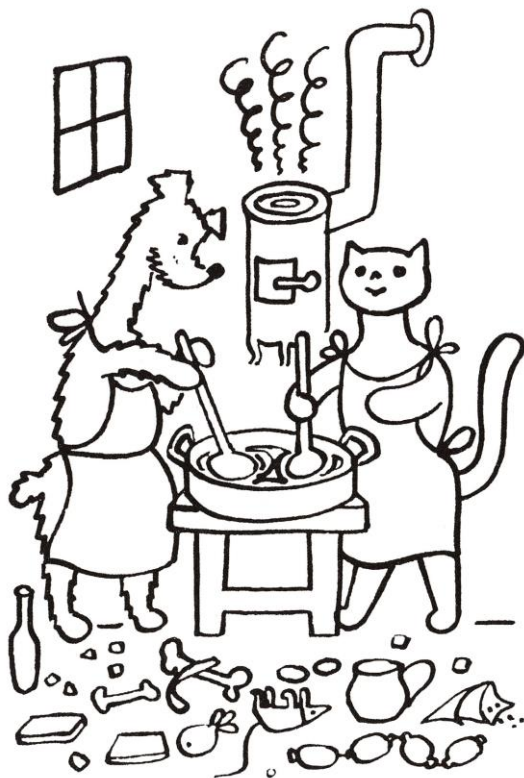
„Škoda že pejskové a kočičky písek nejedí,“ řekl pejsek kočičce, když děti odešly, „takový krásný dort, to bych si na něm nějak pochutnal! Jestlipak víš, že jsem nad ním dostal náramnou chuť na nějaký opravdický dort. Ale musel by být opravdický, povídám!“

„Také jsem dostala chuť na opravdický dort,“ řekla kočička. „Víš co, však když mám zítra narozeniny a ty svátek, měli bychom si nějaký dort udělat! Jenomže nevím, jak se takový dort dělá.“

„To nic není,“ řekl pejsek, „to je lehké, to já vím, jak se takový pravý dort dělá! To se do takového dortu dá všechno, co je k jídlu nejlepší, všechno, co nejraději jíš, a pak je ten dort nejlepší. Když tam dáš takových nejlepších jídel pět, tak je pětkrát dobrý, když jich tam dáš deset, tak je potom desetkrát dobrý. Ale my si jich tam dáme sto a budeme mít stokrát dobrý dort!“

„To je pravda,“ řekla kočička, „uděláme si takový nejlepší dort.“
Pejsek a kočička si vzali zástěry a pustili se do vaření.

Vzali mouku, mlíčko a vajíčko a míchali to dohromady. „Dort musí být sladký,“ řekla kočička a nasypala do toho cukr. „A trochu slaný taky,“ řekl pejsek a dal tam sůl. „A teď tam dáme máslo a zavařeninu,“ řekla kočička. „Zavařeninu, tu ne, tu já nerad,“ povídal pejsek, „dáme tam místo zavařeniny syreček, ten já tuze rád.“ Tak tam dali několik syrečků. „Mně se zdá, že je málo mastný,“ řekla kočička, „musíme tam dát několik špekových kůží.“ – „A oříšky, abychom nezapomněli,“ řekl pejsek a nasypal tam kornout oříšků. „Oříšky jsou dobré,“ schválila to kočička, „ale měla by tam jistě také přijít okurka,“ a dala tam okurku. „A kosti,“ volal pejsek, „musíme tam přece dát nějaké kosti!“ Tak do toho dortu dali hodně kostí. „A přece nějakou myš, myši já tak tuze ráda!“ vzpomněla si kočička a dala do dortu čtyři myši. „Tak, a teď několik buřtů hodně pepřovatých, to je něco pro mne,“ řekl pejsek a dal tam několik buřtů. „A to hlavní!“ povídala kočička, „přece šlehanou smetanu tam musíme dát!“ Dali tam plný hrnec smetany. „A trochu cibule,“ řekl pejsek a dal tam cibuli. „A čokoládu,“ řekla kočička a přidala do toho čokoládu. „A omáčku!“ napadlo pejskovi, i dali tam omáčku.

Tak do toho svého dortu dávali a míchali všechno možné, dali tam i česnek a pepř a namíchali tam sádlo i bonbóny, škvarky a skořici, krupičnou kaši a tvaroh, perník a ocet, kakao a zelí, jednu hlavu z husy a hrozinky, inu všechno možné do toho dortu dali, jen chleba tam nedali, protože pejskové a kočičky chleba zrovna tuze moc rádi nejedí.

Když to všechno smíchali a rozmíchali, byl z toho dort tak veliký jako kolo u vozu. „Panečku, to bude veliký dort, to se nějak najíme!“ chválili si to, „a teď to dáme péci.“

Dali dort péci a těšili se na to, až bude upečený. Kouřilo se z toho, bublalo to, prskalo a syčelo, škvířilo se to, syčelo to a šla z toho pára, smažilo se to a připalovalo, kypělo to a přetévalo a čmoudilo to, jako kdyby se staré hadry pálily.

Když se jim dort zdál dost upečený, dali ho před dveře, aby vychladl. „Víš co,“ řekla kočička pejskovi, „a když byly ty děti tak hodné, že nám přinesly ten svůj dort, tak my je zas pozveme na ten náš dort.“

„Tak pojď,“ řekl pejsek, „půjdeme ty děti pozvat.“ Vzali se za ručičky a šli ty děti pozvat. Děti byly v zahrádce před domem a hrály si tam s kuličkami. Pejsek s kočičkou je pozvali na dort a chvíli si s nimi pohráli s kuličkami a potom ještě s míčem a trochu s kostkami.

Ale zatím šel kolem toho dortu jeden zlý pes, a jak ten dort vychládal, zavonělo mu to do nosu všelijak. „Ha ha haf,“ pomyslnil si ten zlý pes, „tady mně to nějak voní, to bude asi něco na můj zub!“

Číchal, číchal, číchal, až se toho pejskova a kočiččina dortu dočíchal. „Ha ha!“ řekl, když se toho dortu dočíchal, „tady to je, to si dám!“

A tak se ten zlý pes pustil do toho dortu. Hltal a hltal, až mu v očích slzy stály, jak byl ten dort uvnitř ještě horký, hltal, až se při tom několi-krát zakuckal, hltal a hltal, až ho celý dohltil. Pak na to vypil ještě celou konev vody a odvalil se pryč.

Když si pejsek a kočička s dětmi dost pohráli, vzpomněli si na ten dort. Tak se vzali všichni za ruce a šli se podívat, jestli už ten dort dost vychladl. „Panečku, to si, děti, pochutnáte,“ řekli pejsek s kočičkou, „to ani nevíte, co jsme tam všeho dobrého dali!“

Došli: dívají se a – co to? – dort je pryč! „Jemine,“ řekli pejsek s kočičkou, „dort je pryč, někdo nám jej vzal!“ Dívají se a dívají, a vida! tamhle pod keřem leží veliký zlý pes a tuze heká. Moc se tím dortem přejedl a teď je mu špatně. Ukrutně ho bolí v břicho. „To to bolí, to to bolí!“ naříkal ten zlý pes, „to jsem si dal, co ono to bylo v tom dortu všechno namícháno, že z toho mám takové ukrutánské bolení!“

„Heč, to máš z toho,“ řekl pejsek, „měls toho nechat, když dort nebyl tvůj!“

„Víš, pejsku, já si z toho nic nedělám, že nám ten zlý pes snědl ten dort,“ řekla kočička, „třeba by nám po tom našem dortu také bylo špatně a svátek a narozeniny bychom měli zkažené.“

„To je pravda,“ řekl pejsek, „jen ať naříká a heká, ten zlý pes, patří mu to, ale já mám hlad, tuze bych jedl, ať je to, co je! Ale my doma docela nic k jídlu nemáme, všechno jsme dali do toho dortu. A já na svůj svátek bych přece jen nechtěl mít hlad.“

„Nic si z toho nedělejte, pejsku a kočičko,“ řekly děti, „pojd'te k nám a my vám dáme od našeho oběda.“

Tak šel pejsek s kočičkou k dětem k obědu. „Pojd'te, děti, jíst!“ volala na ně už maminka, a děti řekly: „Maminko, tady ten pejsek má svátek a kočička narozeniny, musíme jim také něco k obědu dát.“ Tak dali kočičce a pejskovi od oběda; dali jim polívečku a bylo také masíčko a bramborové knedlíčky. A ještě kousek koláče od včerejška někde pro ně maminka vyšťárala.

Kočičce a pejskovi to tuze chutnalo. Poděkovali dětem za oběd a šli spokojeně domů. „To jsme se na náš svátek a na naše narozeniny poměli!“ libovali si. „Takový dobrý oběd! A ani trošičku nás po něm břicho nebolí.“

Došli domů a ten veliký zlý pes tam ještě v houští hekal a naříkal. Oni šli po tom dobrém obědě spát a libovali si, jak se jim ten svátek a narozeniny přece jen nakonec vydařily.

A ten zlý pes po tom jejich dortu hekal a naříkal v tom houští ještě celých čtrnáct dní.

Jak našli panenku, která tence plakala

Jednou celý den pršelo, všude bylo mokro a studeno a pejsek s kočičkou nemohli ven a neměli co dělat. A tak si povídali.

„Víš, kočičko,“ řekl pejsek, „my bychom také měli mít nějaké hračky, jako mají děti. Když takhle prší, měli bychom si aspoň s čím hrát.“

„Cožpak já, já ani těch hraček moc nepotřebuji,“ řekla kočička. „Mně stačí klubíčko nití, ba někdy i jen kousek papírku, když si chci hrát. Ale znám děti, které mají hraček, že ani nevědí, co s nimi, a ani si už pak s nimi nehrají a nechávají je po všech koutech válet.“

„Ba,“ bručel pejsek, „a to není od těch dětí hezké. Vždyť je to škoda. Ani pak nedávají na ty hračky pozor, mají je špinavé, rozbité a roztrhané až hanba povídat.“

„To jsou nepořádné děti,“ řekla kočička. „Co já ti už viděla zkažených hraček! Takovým dětem, které si svých hraček nedovedou vážit, by se ani žádné neměly dávat. To kdyby pejskové a kočičky měli hračky, jistě že by s nimi zacházeli lépe než takové nepořádné děti.“

„To jistě,“ řekl pejsek. „A špatně by se svými hračkami zacházeli jen nepořádní pejskové a nepořádné kočičky. Také se někdy najdou nepořádní pejskové a kočičky, ale těch je málo a od dětí je to horší, protože děti by měly mít lepší rozum než malé kočičky a pejskové.“

A tak si pejsek s kočičkou povídali o nepořádných dětech, až z toho usnuli a spali až do rána.

Když se probudili, svítilo už krásně sluníčko a ani trochu už nepršelo.

„Je pěkně,“ řekli pejsek s kočičkou, „to půjdeme ven.“ A jak tak chodili venku, tak slyšeli, jak někde něco tence pláče.

„Co to pláče, tak tenounce, není to nějaký ptáček?“ řekl pejsek.

„To nebude ptáček, ptáčekové ani nepláčou tak jemně,“ povídala kočička, „to snad pláče nějaký brouček, že se mu něco stalo.“

„Nebo to snad pláče nějaký motýl,“ řekl pejsek.

„Anebo třeba nějaká zlomená květinka,“ řekla kočička.

I hledali a hledali a koukali se dokola, odkud to tak tence pláče. A teď viděli, co to plakalo tak jemně a tenounce. Docela v koutě ve vysoké trávě – a ta tráva byla po dešti ještě mokrá – ležela pod kopřivami malá panenka. Někaké dítě tam tu malou panenku ztratilo nebo pohodilo a panenka tam ležela už několik dní, napršelo tam na ni, až měla šatečky celé mokré, hlavičku měla trochu natlučenou a měla hlad a trochu kašel a bála se tam tak sama.

„Proč tak pláčeš, malá panenka?“ ptali se jí pejsek s kočičkou.

A panenka řekla: „Já pláču, protože mně je líto, že mne moje holčička tady tak pohodila, ztratila a zapomněla a že mám hlad a že se mně tu stýská tak samotné.“

„Chudáčku, nám je tě také moc líto,“ řekl pejsek. „Ta holčička, to nebyla tvoje hodná maminka, když tě tu tak mohla pohodit a nechat. To se takovým malým děťátkům, takovým panenkám, jako jsi ty, nemá dělat, protože jsou malinké a nemohou si pomoci.“ A kočička řekla: „Víš co, nám je tě tak líto, my se tě ujmem a vezmeme tě k nám, když ta tvoje holčička tě nechtěla.“

Pejsek a kočička vzali pohozenou panenku a opatrně si ji nesli s sebou domů. Panenka už neplakala a byla ráda, že už se nemusí bát tak sama v mokré trávě a v kopřivách.

„Tak,“ radovali se pejsek s kočičkou, „ted' máme naši panenku, tu jsme si našli, to bude ted' naše děťátko!“

Kočička svlékla panenku z mokrých šateček, vyprala je, jak byly zamazané od hlíny, a dala je na sluníčko usušit, aby zas byly čisté a suché. Pejsek uložil panenku do postýlky, aby se zahřála, a přinesl jí rohlíček a hrneček mléka. Panenka se najedla a pak v postýlce pěkně usnula.

Pejsek s kočičkou chodili po špičkách kolem, aby panenku neprobudili, a těšili se z toho, že ted' mají svoje děťátko. A kočička řekla pejskovi: „Něco ti, pejsku, povím: ted', když máme tohle naše děťátko, tak se o ně musíme starat.“

„To budeme,“ řekl pejsek, „a budeme se o ni o mnoho lépe starat než ta její nehodná maminka, než ta nepořádná holčička, co tu panenku tak pohodila! Ta panenka se bude divit a bude se jí to líbit, jak se bude u nás mít dobře. My, panečku, ji nikde takhle nepohodíme!“

„A budeme ji držet pěkně čist'ounkou,“ řekla kočička. „To víš, my kočičky se pořád myjeme a češeme, to já si už u ní vezmu na starost. Ale oho, pejsku, na něco jsme zapomněli! Vždyť my pro ni nemáme žádné hračky a ona si přece bude chtít s něčím hrát. A kde my pro ni nějaké hračky vezmeme, když žádné nemáme?“ „Hm, to nemáme,“ řekl pejsek, „s hračkami to bude u nás těžká věc.“

nenajdu někde nějakou hračku, kterou děti také ztratily nebo pohodily, a tu dáme té naší panence!”

„Tak je to dobře,“ zaradovala se kočička, „tak jdi a koukej a hledej a snad někde najdeš nějakou pohozenou hračku, kterou bychom dali té naší panence.“ Pejsek šel, koukal, do všech koutů vlezl, všechno prošťáral, a to si, děti, ani nedovedete představit, co on tam všechno našel! To vy, děti, ani nevíte, jakých hraček jste už zkazily, poztrácely a pohodily! Vy na to hned zapomenete, ale pejsek je všechny našel. Tady v trávě našel míček, jinde našel ztracené formičky a bábovečky na písek a našel korálky, barevné kostečky a nějaké nádobíčko, které děti poztrácely, našel pohozená kamínka a židličku do kuchyňky, našel plno obrázků a jednu píšťalku také našel a také lžíci a lopatku na písek a našel poztráčené dřevěné domečky a stromečky a nějaká dřevěná zvířátka taky našel a našel toho tolik, že to ani unést nemohl.

„Jemine,“ tak se divil a radoval, „to bude mít ta naše panenka hraček!“ Donesl to všechno domů a kočička byla překvapená, co toho je. „Bože, co ty děti toho tak rozházejí a poztrácejí!“ spráskla pacičkama a řekla: „To já se také ještě půjdu podívat. To víš, pejsku, já umím proslédit a prosmejčit všechno, kam ani ty nevlezeš. A jistě toho také dost najdu.“

Kočka šla, hledala, všechny koutečky prolezla a prosmejčila. A jé-jej, děti, co ona toho ještě našla! Co vy těch hraček pohodíte, zapomenete a poztrácíte! Někde v plotě našla kbelíček a jinde pomačkanou kropicí koněvku, v kopřivách našla pohozené kostečky ze stavebnice, v trávníčku našla střevíčky a punčošky ztracené z všelijakých panenek a našla také jednu knížku s pohádkou a obrázky a kapesníček a barevné hadříčky našla a nitě a jinde zas našla vyšíváníčko a taky našla jehlu kulatou, nepíchavou, a našla jednu panenečku docela malinkou panence na hraní a míček s peříčky a barevné papírky a házecí kroužek a ještě k tomu nějaké nádobíčko, no, našla vám toho pohozeného a poztráceného, že to ani pobrat nemohla!

Donesla to všechno domů a bylo toho tolik, že si z toho mohla s pejskem udělat krám na prodávání hraček. A to všechno postavili kolem postýlky té pohozené panence. Panenka se probudila a měla velikou radost, když kolem sebe viděla tolik hraček, a moc se jí to u pejska a kočky líbilo. Hrála si a hrála, hrála si s kočičkou a pejskem se všemi těmi hračkami a bylo jich tolik, že si ani dost se všemi vyhrát nemohla. Pejsek a kočka jí dali jméno Járinka a měli ji moc rádi a ona měla zas moc ráda je; tak se tam u nich dobře měla, že na svou dřívější maminku, na tu nepořádnou holčičku, která ji do kopřiv hodila, ani už nikdy nevzpomněla. A na všechny ty hračky, které jí pejsek s kočičkou našli, dávala pěkně pozor, žádnou z nich nezkazila, žádnou nikde nezapomněla, neztratila ani nepohodila.

A tak to tedy bylo, že ubohá pohozená panenka měla ze všech dětí a panenek na světě nejvíc hraček.

Jak hráli divadlo a na Mikuláše co bylo

Pejsek s kočičkou si chtěli venku zahrát s dětmi, ale žádné děti venku nebyly.

„Co to?“ podivil se pejsek, „že nejsou venku žádné děti. Kdepak je Pavlíček a Věra, Jenda a Slávek, Pepík a Helenka, kdepak je Zorka a Jarda a Mirko a kdepak je Otík a Alenka a Boženka a ty všechny ostatní?“

„Kde by byly?“ řekla kočička. „Cožpak to nevíš? Je přece škola, jsou ve škole, ty menší jsou ve školce a ty větší už v I. a II. třídě.“

„Aha,“ povídal pejsek, „já jsem zapomněl, že dnes není neděle.“

„Ale Jenda a Věra ve škole nejsou,“ řekla kočička. „Oni mají kašel a rýmu a musejí být doma.“

„Jenda a Věra?“ podivil se pejsek. „To jsou hodné děti, ty mám zrovna rád. Víš co, kočička, půjdeme k nim na návštěvu a nějak je potěšíme, když nemohou jít ven.“

„Dobře,“ řekla kočička. „A vezmeme s sebou naši panenku Járinku, co jsme ji našli a co jsme se jí ujali, aby nás tam bylo víc.“

Tak vzali panenku Járinku za ručičky a šli na návštěvu k Věře a Jendovi. Jenda a Věra měli kašel a rýmu, a tak nesměli ven, byli doma a měli zavázané krčky a měli dlouhou chvíli.

„Já ti něco povím,“ řekl cestou pejsek kočičce, „na co si budeme s těmi dětmi hrát. Zahrajeme jim nějaké divadlo.“

Přišli k dětem; Věra a Jenda seděli v postýlce a hádali se, že si už na všechno hráli, a na co by si ještě měli hrát.

„Nazdar, děti!“ řekli pejsek a kočička. „My vám jdeme hrát divadlo.“

Věra a Jenda z toho měli radost, usadili se pěkně v postýlce a čekali, až pejsek s kočičkou začnou hrát.

„Až začneme, tak uděláme cilililink,“ řekl pejsek s kočičkou a radili se, jaké divadlo budou hrát

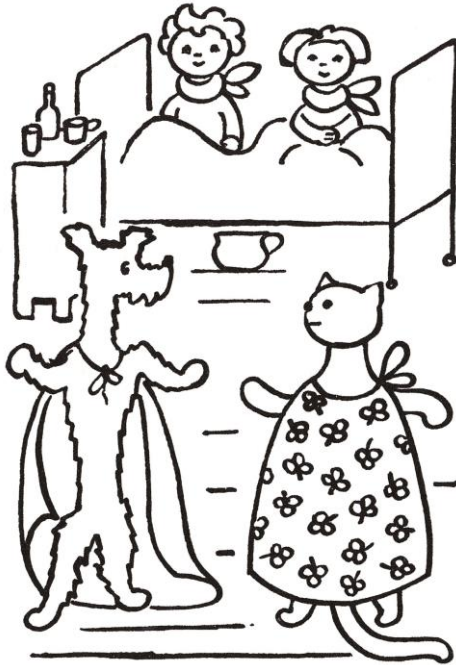
A kočička řekla: „Já budu královna a ty, pejsku, budeš král a panenka Járinka – to bude potom princezna, naše dceruška.“

Tak si uvázali na krk zástěry, aby měli královské pláště s vlečkou, a navěsili si na sebe pentličky a nádherně se v tom procházeli. Pak si sedli na židličky a že budou jako pít kafičko. Ale pejsek vzdychl a řekl: „Já, královno, dnes nebudu pít žádné kafičko, protože jsem smutný.“

„A proč jsi smutný, králi?“ ptala se ho kočička.

„Jsem králem zlaté země a stříbrné země a diamantové země za desítkami horami, za desítkami řekami a za mořem modrým, žlutým i zeleným, ale nemáme žádnou dceru, žádnou královskou princeznu, a králové mají mít dcery princezny, a proto jsem smutný.“

„Já ti, králi, něco poradím,“ řekla kočička. „Já vím o jedné královské dceři. Je to v bílé zemi, daleko, až za černou zemí, tak já tam pojedou automobilem a tu dceru tam pro nás koupím.“

A teď kočička vzala škatuli, to byl jako kufříček, a dělala, jako že jede automobilem a že odjela. Pejsek zůstal královsky sedět a pil jako to kafičko a pořád říkal, že se na tu princeznu, na tu dcerušku, moc těší.

Kočíčka dala do škatule panenku, udělala: „Tutututú!“ a přijela. „Tady jsem, pejsku, přivezla tu dcerušku, tu princeznu, sto korun jsem za ni musela dát.“

„Já nejsem pejsek, já jsem král,“ řekl pejsek, „vždyť to přece víš, a ty jsi královna.“ Pak vzal panenku do náručí a choval ji a radoval se velmi, že teď už mají dcerušku, královskou princeznu. „Musíme ji dobře vychovat,“ řekl, „to víš, královno, taková královská princezna musí být dobře vychovaná. Dáme ji naučit všemu, i hrát na piano a vařit.“

„Cilililink,“ udělala kočička a řekla dětem: „To je teď zatím konec divadla, ale pak zas zazvoníme a budeme hrát dál.“

Pejsek s kočičkou si vlezli do kouta a radili se, jak to divadlo budou zas hrát dál.

Sundali si královské pláště, kočička si uvázala na hlavu šátek a pejsek vzal přes sebe kus starého hadru. Pak udělali „Cilililink!“ a zas bylo divadlo.

„Ted' už nejsem král a kočička královna,“ ohlásil pejsek dětem, „my jsme ted' zchudli.“

„Tak už nejsi král a já královna,“ začala povídat kočička. „Ted' jsme zchudli a ty jsi chudý chalupník a já chudá chalupnice. Co budu vařit, milý muži, když ani chleba nemáme? A co budeme dělat s naší dcerou, když ji nemůžeme uživit?“

„Víš co,“ řekl pejsek, „to ji musíme zavést někam do lesa, snad se jí někdo ujme.“

Vzali panenku a vedli ji jako někam do lesa a přitom dělali, že pláčou. „My ji přece nezavedeme do lesa, třeba by ji tam sežral vlk,“ řekl pejsek. „Jestli potkáme nějaké hodné lidi, tak jim ji prodáme, třeba by mohli nějakou dcerušku potřebovat.“

Vedli panenku k postýlce, co byly děti. „Ted' vy taky musíte hrát s námi divadlo,“ řekla kočička Jendovi a Věře. „Vy ted' potřebujete nějakou dcerušku a vy ji od nás koupíte.“

„Tady jsou nějakí lidé,“ zvolal pejsek, když došli s panenkou k postýlce a Věře a Jendovi. „Hej, pane, hej, paní, nepotřebovali byste dcerušku?“

„I třeba bychom potřebovali,“ řekla Věra, „právě nějakou hledáme.“

„A co umí ta dcera?“ ptal se Jenda.

„No, umí všechno,“ řekl pejsek. „Umí vařit a poklízet a prát prádlo a kotrmelce umí dělat taky.“

„Takovou bychom mohli potřebovat,“ povídaly děti. „A co umí ještě?“ vyptávala se Věra.

„Moc věcí,“ odpověděla kočička. „Ona umí spát a papat, hopsat, sedět a ležet a taky i po zdi umí lézt, když se jí pomáhá.“

„A když při tom spadne, tak ani nepláče,“ řekl pejsek. „Takovou právě hledáme,“ prohlásily děti. „A co stojí?“ „Nic,“ řekl pejsek. „Dáme vám ji zadarmo, když ji budete mít rádi.“

Děti měly panáčka v červených a modrých šatech, ten, řekly, bude princ, daly mu tu panenku za ženu a udělaly svatbu. Na svatbu si pejsek s kočičkou zas oblékli zástěry, to byly královské pláště, a byli zas král a královna.

Tak si pejsek s kočičkou zahráli s dětmi na divadlo a za týden už byly děti docela zdravé a směly ven. To bylo zrovna svatého Mikuláše.

A Jenda řekl Věře: „Poslouchej, Věrko, musíme se tomu pejskovi a kočičce nějak odvděčit, že nám přišli zahrát divadlo, když jsme byli nemocní. Víš co, já se ustrojím za Mikuláše a ty za anděla a půjdeme tak k pejskovi a kočičce a něco jim přineseme.“

A tak si vzali Jenda s Věrou na sebe bílé zástěry a sukně a Jenda si udělal z vaty bílé vousy, aby byl Mikuláš, a z papíru vysokou čepici a šli. Čerta s sebou neměli, že by se ho pejsek s kočičkou příliš lekli.

Děti zaklepaly a vešly k pejskovi a kočičce a těšily se, jak se budou pejsek s kočičkou divit, že k nim jde anděl a Mikuláš. Ale zatím se obě děti překvapily a udivily ještě víc. Nebyl tam žádný pejsek s kočičkou, ale byl tam už také jeden anděl a Mikuláš. Děti se moc lekly a řekly si: „Jéje, tady je anděl a Mikuláš a my jsme také anděl a Mikuláš, a kde je pejsek a kočička?“

Kdepak by si děti pomyslyly, že pejska a kočičku také napadlo ustrojít se za anděla a Mikuláše! Pejsek s kočičkou si to vymysleli, že půjdou překvapit děti. Zrovna se ustrojili za anděla a Mikuláše, už chtěli jít, a teď k nim přišel také anděl a Mikuláš.

A teď všichni dohromady se nemohli poznat a nevěděli, co dělat. Děti chtěly utéci, jak se lekly, a pejsek s kočičkou honem chtěli vlézt pod postel. Ale teď viděl pejsek, jak tomu Mikulášovi čouhají z bílé sukně nohy v bačkorách zrovna takových, jaké nosí Jenda, a anděl že má Věrčiny střevíce. A Jenda zas viděl, co to? že tamten Mikuláš má chlupaté pejskovy tlapky a že ten druhý anděl má tlapičky jako kočka. „Ale vždyť je to pejsek a kočička,“ vykřikl, „my jsme Jenda a Věra!“

A teď když se poznali, že to nejsou žádní opravdoví Mikulášové, ale Jenda a pejsek, a žádní opravdoví andělé, ale Věrka a kočička, tak se tomu museli smát, až jim samým smíchem vousy spadly. A pak si rozdali dárky. Pejsek pro Jendu fíky a kočička dala Věrce datle. Jenda dal pejskovi malého pejska na hraní a Věrka dala kočičce malinkou kočičku, a tak byli všichni spokojeni, jak jim to všem na toho Mikuláše tak dobře dopadlo.

Ediční poznámka

Při zpracování textu jsme se řídili aktuálním zněním pravidel českého pravopisu, upravili jsme interpunkci a opravili tiskové chyby. Respektovali jsme však stylové, morfologické a lexikální zvláštnosti původního Čapkova textu.

Redakce MKP

Život a doba spisovatele Josefa Čapka v datech

1887

Narozen 28. března v Hronově. Otec MUDr. Antonín Čapek (1855–1929), matka Božena, rozená Novotná (1866–1924). Sourozenci: Helena (1886–1961), provdaná Koželuhová, ovdověla, od roku 1930 provdaná Palivcová; Karel (1890–1938), ženatý od roku 1935 s Olgou Scheinpflugovou.

1892–1903

Do roku 1900 navštěvuje obecnou a měšťanskou školu v Úpici. V roce 1903 absolvuje německou dvouletou odbornou školu tkalcovskou ve Vrchlabí a následně pracuje rok jako dělník v úpické továrně F. M. Oberländera.

1904

Natrvalo se stěhuje do Prahy, kde studuje na Uměleckoprůmyslové škole.

1910

Seznamuje se se svou budoucí ženou Jarmilou Pospíšilovou a na podzim odjíždí do Paříže. Zde navštěvuje Colarossiho akademii. Společně s Karlem Čapkem v Paříži rozepsali první verzi dramatu Loupežník.

1911

Vrací se s bratrem ze společných cest po Evropě a po rozbrojích ve spolku Mánes se stává jedním ze zakladatelů Skupiny výtvarných umělců. Později rediguje jejich Umělecký měsíčník a o rok později i měsíčník Mánes.

1917–1921

Pracuje jako redaktor v Národních listech a do roku 1939 i Lidových novinách.

1918

Patří k zakládajícím členům výtvarně umělecké skupiny Tvrdošíjní.

1919

3. května se po devítileté známostižení s Jarmilou Pospíšilovou.

1939

1. září je zatčen a uvězněn gestapem, 9. září je převezen do koncentračního tábora Dachau a 26. září do Buchenwaldu. Zde od roku 1941 pracuje v malířské a písmomalířské dílně.

1942

26. června je přemístěn do koncentračního tábora v Sachsenhausenu, kde opět pracuje v malířské dílně. Tajně překládá anglickou, španělskou a norskou poezii. V prosinci píše svou první rozsáhlou báseň Za bratrem Karlem.

1945

25. února je převezen do tábora v Bergen-Belsenu. Zde umírá na skvrnitý tyfus. Přesné datum smrti ani skutečné místo posledního odpočinku Josefa Čapka neznáme, jeho symbolický hrob se nachází na Vyšehradském hřbitově v Praze.

Vzhledem k tomu, že se tělesné ostatky Josefa Čapka nikdy nenašly, probíhalo řízení o prohlášení za mrtvého, na jehož konci bylo roku 1948 stanoveno úřední datum úmrtí na 30. dubna 1947.

První vydání knih Josefa Čapka

1911

- Lásky hra osudná (společně s Karlem Čapkem)

1916

- Zářivé hlubiny a jiné prózy (společně s Karlem Čapkem)

1917

- Lelio

1918

- Krakonošova zahrada (společně s Karlem Čapkem)

1920

- Nejskromnější umění

1922

- Ze života hmyzu (společně s Karlem Čapkem)

1923

- Pro delfína

1923

- Země mnoha jmen

1927

- Adam Stvořitel (společně s Karlem Čapkem)

1929

- Povídání o pejskovi a kočičce, jak spolu hospodařili a ještě o všelijakých jiných věcech

1930

- Stín kapradiny

1932

- Dobře to dopadlo aneb Tlustý pradědeček, lupiči a detektývové

1935

- Jak se dívat na moderní obrazy

1936

- Kulhavý poutník

1938

- Umění přírodních národů

1946

- Básně z koncentračního tábora (vydáno posmrtně)

1947

- Psáno do mraků (vydáno posmrtně)

1954

- Povídejme si, děti (vydáno posmrtně)

Josef Čapek
Povídání o pejskovi a kočičce,
jak spolu hospodařili
a ještě o všelijakých jiných věcech

Edice Bratři Čapkové
Obálka Alena Kubíková
Redakce Jaroslava Bednářová

Vydala **Městská knihovna v Praze**
Mariánské nám. 1, 115 72 Praha 1

V MKP 1. vydání
Verze 1.0 z 19. 1. 2018

ISBN 978-80-7587-558-7 (epub)
ISBN 978-80-7587-559-4 (pdf)
ISBN 978-80-7587-560-0 (prc)
ISBN 978-80-7587-561-7 (html)